

Spolufinancováno
Evropskou unií

Moravskosleský
kraj

PRAKTICKÁ PŘÍRUČKA PRO KARIÉROVÉ PORADCE

RESUMÉ

Sborník aktivit, které byly realizovány
v rámci projektu Krajský akční plán
vzdělávání v MSK III aneb ...
praktický návod na využití
improvizačních a jiných interaktivních
technik v poradenské praxi škol a v
mezipředmětovém propojení

Hana Adami
Šárka Hermanová
Vladislav Kos
Jitka Vegrachtová

OBSAH

ÚVOD	3
KOMPETENCE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ.....	4
CHARAKTERISTIKA ROLE.....	4
PRACOVNÍ ČINNOSTI.....	4
ZÁKLADNÍ PRAVIDLA KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ	8
PRACOVNÍ LIST Č. 1: NA CO SE ZAMĚŘIT V ROZHOVORECH S ŽÁKY	9
KARIÉRNÍ KOUČOVÁNÍ.....	10
KOUČOVACÍ ROZHOVOR	10
PRACOVNÍ LIST Č. 2: KARIÉRNÍ OTÁZKY	11
ZÁKLADNÍ PRINCIPY KARIÉRNÍHO KOUČOVÁNÍ.....	12
A JAK TO VIDÍ ŽÁCI?	13
DIAGNOSTICKÉ NÁSTROJE V KARIÉROVÉM PORADENSTVÍ.....	14
Inspirace – diagnostické testy	15
NEDIAGNOSTICKÉ NÁSTROJE V KARIÉROVÉM PORADENSTVÍ A AKTIVITY.....	17
PRAVIDLA PRO PRÁCI S ŽÁKY PŘI POUŽITÍ NÁSLEDUJÍCÍCH AKTIVIT:.....	17
PRACOVNÍ LISTY Č. 3: KONKRÉTNÍ AKTIVITY – HLEDÁNÍ VHODNÉHO POVOLÁNÍ/ŠKOLY	18
Asociace	18
Ano a, Ano ale	19
Škála	20
Živý obraz z pracoviště	21
Jsem a беру si	22
Co mě bolí?	24
Kde pracuji.....	25
Přijímací pohovor	26
Vážený soude.....	27
Hádej, kdo jsem	29
Gang Battle	30
Činnost, náradí, místo, přínos.....	31
Bambus.....	32
KONKRÉTNÍ AKTIVITY – MEZIPŘEDMĚTOVÉ PROPOJENÍ ANEB UČENÍ SE PRAXÍ.....	34
Pilot – Vajíčko.....	34
Mouse Car	39
KONKRÉTNÍ AKTIVITY – JAK ZJISTIT SILNÉ/SLABÉ STRÁNKY A TALENTY (SEBEPOZNÁNÍ)	42
PROJEKTOVÉ DNY (ANEV VYUŽITÍ AKTIVIT V PRAXI)	43
PROJEKTOVÝ DEN PRO ŽÁKY 6. – 8. TŘÍD: DIAGNOSTIKA BEZ DIAGNOSTIKY	43
PROJEKTOVÝ DEN PRO ŽÁKY 8. TŘÍD – PŘIJÍMAČKY NA ZKOUŠKU	49

PROJEKTOVÝ DEN PRO ŽÁKY 9. TŘÍD A SŠ – VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ NANEČISTO	54
SKUPINOVÁ SETKÁNÍ	58
INDIVIDUÁLNÍ SETKÁNÍ	59
PRACOVNÍ LIST Č. 5: KOUČOVACÍ OTÁZKY PRO RODIČE	60
ODKAZY A INSPIRACE	61
KNIHY	61
APLIKACE	63
HRY	63
PRACOVNÍ LISTY	64
PŘÍPRAVNÉ TESTY K PŘIJÍMACÍMU ŘÍZENÍ	64
VIDEOSPOTY	65
UŽITEČNÉ WEBOVÉ STRÁNKY K VOLBĚ POVOLÁNÍ	65

ÚVOD

Milá čtenářko, milý čtenáři,

dostává se vám do rukou publikace, která je určena nejen kariérovým poradcům na školách, ale i všem pedagogům a poradcům, kteří pracují s mladými dospívajícími (a vlastně nejen s nimi) na volbě povolání.

Záměrem této publikace není opakovat základní teorie a postupy poradenské práce, které jsou obsaženy v řadě obdobných materiálů, ale nabídnout praktická cvičení, která mohou kariéroví poradci využít v rámci své poradenské práce.

Naším cílem bylo dostat tímto způsobem do výuky větší míru dramaticko-improvizačních technik, tedy zhmotnit Komenského „Škola hrou“ v praxi. A současně ukázat všem pracovníkům, že osobní předpoklady každého žáka, jeho silné a slabé stránky, lze zjišťovat i jinou cestou než diagnostickými nástroji. I když i o těch je v textu zmínka.

Publikace tak přináší řadu inspirativních námětů na hry (v podobě pracovních listů), ale i projektových dnů, při kterých můžete tyto aktivity využít.

Přejeme vám i žákům hodně zábavy při realizaci poradenských aktivit.

Kolektiv autorů

Publikace vznikla v rámci projektu Krajský akční plán vzdělávání v Moravskoslezském kraji III, reg. Číslo CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022932, který byl financován z prostředků EU (Operační program Výzkum, vývoj, vzdělávání) – jako sborník výstupů z aktivit, které byly v tomto projektu realizovány.

KOMPETENCE KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

Zaměřme se nyní na to, jaké kompetence by měl kariérový poradce mít, co od něj očekáváme, jaké kvalifikační a kompetenční požadavky by měl splňovat. Podrobněji také definujeme činnosti a aktivity, které jsou pracovní náplní kariérového poradce, abychom lépe pochopili jeho roli ve vzdělávacím a poradenském systému.

Pokud jste v pozici kariérového poradce, sami si můžete odpovědět na otázky typu:

- Jak se mé kompetence setkávají s těmi, které jsou zde definovány?
- Do jaké míry naplňuji očekávání, která jsou na poradce kladena?
- Jaké jsou mé vlastní poradenské aktivity a jak bych mohl tyto činnosti rozšířit?
- Jaký je můj osobní potenciál a předpoklady pro práci kariérového poradce?
- Jak splňuji kvalifikační požadavky pro tuto pozici a jak mohu tuto erudici rozvíjet?

CHARAKTERISTIKA ROLE

Hlavním úkolem kariérového poradce je vést žáky k samostatnosti a odpovědnosti za vlastní rozhodování o vzdělávací a profesní dráze. Intervence, které kariérový poradce poskytuje, mají u žáků rozvíjet schopnosti pro řízení jejich vlastní kariéry, mají být dostupné, kvalitní a koordinované. Prostřednictvím efektivní komunikace a podpory, kterou poskytuje, dokáže kariérový poradce spolupracovat s dalšími aktéry – ostatními pedagogy, externími organizacemi či subjekty trhu práce.

PRACOVNÍ ČINNOSTI

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	<p>Kariérový poradce poskytuje žákům informace, které podporují jejich samostatné rozhodování o vlastní kariéře, zejména tedy informace:</p> <ul style="list-style-type: none"> - o systému vzdělávání, - o světě práce, a to včetně současných trendů nejen v ČR, ale i na mezinárodní úrovni (zohledňuje možnosti mobility, stejně jako potřeby a rozvoj regionu), - o možném budoucím vývoji na trhu práce. <p>Na základě kritického myšlení dokáže informace sbírat, třídit, systematizovat, vyhodnocovat jejich aktuálnost, vybírat a pracovat s nimi tak, aby byly co nejužitečnější pro jeho poradenskou činnost. Umí zajistit jejich dostupnost, distribuci vhodnými komunikačními kanály směrem k jeho cílovým skupinám. Poskytuje relevantní informace jako přehledy nejrůznějších zdrojů, online webů, škol, zaměstnavatelů, kontakty na další subjekty z oblasti poskytování kariérového poradenství, příběhy povolání, profesí, úspěšných jedinců apod. Žákům a studentům nabízí jak široké množství informací, tak i inspiraci pro jejich rozhodování.</p>
KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ	<p>Kariérový poradce podporuje žáky v porozumění své situaci, provází je při řešení a rozhodování využitím reflektivních metod vycházejících z respektu k individualitě každého žáka. Provází žáky v identifikaci jejich potenciálu a aktivaci zdrojů, jež je podpoří v převzetí zodpovědnosti za své kariérní projekty, které povedou k úspěšnému uplatnění v životě a společnosti. Poradenství je možné realizovat individuálně i skupinově. Klíčovým nástrojem individuálního poradenství je rozhovor vedený s vysokým respektem k žákovi (studentovi).</p>
ZHODNOCOVÁNÍ POTENCIÁLU	<p>Kariérový poradce ve své práci využívá aktivity zaměřené na podporu (sebe)poznávání žáků a objevování jejich talentů a potenciálu v kontextu jejich kariérového rozvoje. Pro tyto účely je v poradenství využívána velká škála nástrojů a metod. Důležitým aspektem při zhodnocování je obezřetnost poradce při volbě nástrojů, metod a způsobů jejich interpretace, stejně jako aktivní role žáka při hledání významů získaných dat.</p>
KARIÉROVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	<p>Poradce se zaměřuje na rozvoj kariérových kompetencí žáků, které jim umožní řídit vlastní kariéru, zvládat přechodová období (např. vstup na SŠ, VŠ či trh práce) a vyrovnávat se s neustálými změnami na trhu práce. Učí je využívat a zpracovávat informace o vzdělávání a světě práce a připravuje je na kariérové rozhodování a realizaci vlastních kariérových projektů. Podporuje učení žáků v různých kontextech, např. přípravou portfolia nebo individuálních akčních plánů.</p>
ŘÍZENÍ PORADENSKÝCH SLUŽEB A EXTERNÍ SPOLUPRÁCE	<p>Pro úspěšnou realizaci poradenských služeb je nutná komunikace tématu v rámci pedagogického sboru, sdílení informací a vzájemné učení. Cíle a formy kariérového poradenství na škole by měly být prostřednictvím poradce srozumitelně komunikovány nejen k žákům a jejich rodičům, ale i k dalším partnerům školy. Významná součást poskytovaných služeb je postavena na spolupráci s externími organizacemi či jednotlivci. Poradenské služby je nutné nastavit v souladu s platnou legislativou a platnými nařízeními školy a současně usilovat o zajišťování kvality poradenských procesů i výstupů.</p>

Kvalifikační požadavky

ŠKOLNÍ VZDĚLÁNÍ – VHODNÉ OBORY	<ul style="list-style-type: none"> Bakalářský studijní program v oboru specializace v pedagogice Bakalářský studijní program v oboru pedagogika Bakalářský studijní program v oboru psychologie Vyšší odborné vzdělání ve skupině oborů pedagogika, učitelství a sociální péče Bakalářský studijní program ve skupině oborů pedagogika, učitelství a sociální péče
DALŠÍ VZDĚLÁNÍ	<ul style="list-style-type: none"> Akreditované vzdělávací kurzy v rámci DVPP (další vzdělávání pedagogických pracovníků) a jiné tematicky zaměřené programy

Kompetenční požadavky

Kategorie	Druh kompetence	Projevy chování
ODBORNÉ KOMPETENCE	Znalosti oboru	Poradce zná problematiku školního kariérového poradenství, orientuje se na trhu práce a zná jeho aktuální potřeby, má kontakty na relevantní instituce, má zdroje aktuálních informací, ví, na koho se obrátit, sleduje trendy.
	Schopnost aplikovat poznatky v praxi	Poradce je schopen prostřednictvím vybraných nástrojů a metod aplikovat své znalosti v práci s žáky, rodiči i kolegy, a to v oblasti výběru povolání, identifikace potenciálu žáků, jejich (sebe)poznávání i budoucího směřování.
	Práce s informacemi	Poradce sbírá, třídí a analyzuje informace, které poskytuje žákům, rodičům i kolegům ve škole. Učí žáky efektivně a kriticky využívat a zpracovávat tyto zdroje a informace o vzdělávání či světě práce směrem k jejich volbě povolání.
	Technické kompetence	Školní kariérový poradce má uživatelskou znalost MS Office a internetu. Je schopen používat E-mailovou komunikaci a vyhledávat potřebné informace na internetu.
OSOBNOSTNÍ KOMPETENCE	Empatie	Poradce je schopen vcítit se do pocitů a prožívání svého klienta, kterým je žák/student, rodič nebo kolega. S klientem jedná s úctou a ohleduplností a je schopen navrhnout řešení adekvátně k jeho situaci a prožívání.
	Rozvoj a vzdělávání	Poradce se průběžně vzdělává zejména v poradenském oboru, je schopen převzít odpovědnost za své vzdělání. Aktivně reaguje na změny a vývoj v oboru, účastní se tematických setkání, vyhledává inspiraci pro svou práci.
	Odpovědnost	Poradce je schopen odhadnout důsledky svého jednání pro sebe sama i vzhledem k ostatním lidem. Jedná svědomitě a spolehlivě s ohledem na své okolí.
	Samostatnost	Poradce je schopen konat úkoly nezávisle na pomoci druhých, rozhodovat se bez pomoci druhých a využívat vlastní iniciativu, dokáže se samostatně rozhodovat.

	Kreativita	Poradce dokáže využívat nové, originální postupy řešení, je schopen vyhledávat nové nápady a implementovat je.
SOCIÁLNÍ KOMPETENCE	Schopnost jednat s lidmi	Poradce má k lidem pozitivní vztah, je schopen navazovat, udržet a harmonizovat pozitivní vztahy s ostatními lidmi.
	Zaměřenost na potenciál jedince	Poradce jedná s lidmi otevřeně, s důvěrou, bez zábran a bez předsudků. Zaměřuje se na odhalení silných stránek žáků a identifikaci jejich potenciálu či talentu.
KOMUNIKAČNÍ KOMPETENCE	Verbální a neverbální komunikace	Poradce dokáže efektivně komunikovat jak verbálně, tak neverbálně. Dokáže srozumitelně předávat informace i diskutovat, s cílem dojít k vzájemnému porozumění.
	Prezentační dovednosti	Poradce umí srozumitelně a věcně prezentovat své návrhy a doporučení v oblasti kariérového poradenství, a to jak v psané, tak v mluvené podobě, individuálně i ve skupině.
	Aktivní naslouchání	Poradce je schopen aktivně naslouchat a přijímat informace, dokáže pozorně poslouchat, zajímat se o klienta (žáka / studenta / rodiče) a v případě potřeby jemně regulovat rozhovor.
MANAŽERSKÉ KOMPETENCE	Schopnost koordinace	Poradce efektivně koordinuje poradenskou činnost ve svém školním prostředí tak, aby optimálními prostředky a intervencemi bylo úspěšně dosahováno vytýčených cílů.
	Organizační dovednosti	Poradce dokáže naplánovat, řídit a zabezpečit různé akce a činnosti na poli kariérového poradenství. Je schopen rozdělit úkoly mezi spolupracovníky a dohlížet na jejich plnění.
	Schopnost spolupráce	Poradce je schopen efektivně kooperovat s ostatními subjekty, jak interně na úrovni školy, tak externě s rodiči či organizacemi jako jsou úřady práce, zaměstnavatelé atd.
	Schopnost řešit problémy	Poradce se dokáže efektivně postavit k problému, hledá potřebné informace, stanovuje způsoby řešení a vybírá optimální možnost, která vede k vyřešení problému.
	Hodnocení a zpětná vazba	Poradce je schopen hodnotit svou práci a práci ostatních. Za účelem evaluace a získávání zpětné vazby využívá relevantní metody. S výstupy z hodnocení dokáže efektivně nakládat.
	Poradenská agenda	Poradce se orientuje v administrativě spojené s vykonáváním role kariérového poradce. Dokáže vést záznamy o žácích, vede potřebnou dokumentaci, vyplňuje příslušné formuláře.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

V praxi můžeme získat velké množství informací – aktivně naslouchejme, pozorujeme a věřme tomu, co vidíme

- podmínkou kvalitního kariérového poradenství nemusí být testovací nástroje
- velké množství informací můžeme získat v rámci (nejen) pedagogické práce s žákem, často stačí otevřená komunikace, aktivní naslouchání a pozorování a pak už jen stačí umět se získanými informacemi pracovat (jak ukáží následující stránky)
- základní podmínkou je objektivita – pozor tedy na haló efekt, tedy posuzování žáků podle toho, jak na nás zapůsobili na základě prvního nebo nejsilnějšího dojmu, který dokáže potlačit všechny ostatní vjemy, a tím brání správnému vyhodnocování informací

Nespěchejme, netlačme na pilu

- kvalitní poradenství vyžaduje čas a velké množství informací, které musí zpracovat i samotný žák
- zapojme žáka do aktivit

Inspirujme – příklady ze života

- nebojme se přizvat další aktéry, inspirativní osobnosti, zaměstnavatele, rodiče
- ukažme žákům svou zkušenost – svou životní cestu za povoláním

Konečné rozhodnutí je vždy na žákovi

- můžeme podporovat aktivní komunikaci a diskuzi, klást otázky, poskytovat informace, otevírat či ukazovat jiné cesty, zapojit další aktéry a inspirovat... ale rozhodnout se musí samotný žák
- jsme průvodci a naším úkolem je naučit žáka dělat vlastní kompetentní rozhodnutí

Každý žák je jedinečnou bytostí

- je nezbytné vnímat jedinečnost každého žáka a přijímat jeho individualitu
- respektujte rozmanitost svých žáků – zajímejte se o to, o čem se zajímají naši žáci, buďte zvědaví, ale nehodnoťte a nesnažte se je přesvědčit o své pravdě
- zaměřujte se na silné stránky – na to, co žák umí a k čemu má předpoklady (ne na to, co je problém)

Zmapujte kariérové aktivity na škole

- zjistěte, co se na škole realizuje, jak moc zapojují kolegové do své výuky aktivity spojené s kariérovým poradenstvím; získáte tak ucelenou představu a budou se vám lépe plánovat návazné aktivity
- k tomuto účelu může dobře sloužit publikace *Nejste na to sami* dostupná na webových stránkách zdarma: https://ekskurzy.cz/sites/default/files/publikace/ke_stazeni/nejste-na-to-sami-896.pdf

Jedním z úkolů kariérového poradce je pomoci žákům odpovědět na otázku:

Jaké jsou mé dispozice a co musím umět, jaký musím být, abych byl úspěšný...

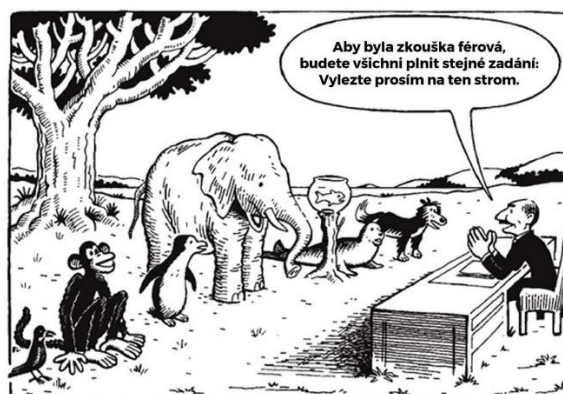
A odpovědi lze najít, pokud hledáme.

PRACOVNÍ LIST Č. 1: NA CO SE ZAMĚŘIT V ROZHOVORECH S ŽÁKY

Co vše výběr školy ovlivňuje?

- Individuální předpoklady – vlastní zájem, profilace z dětství, silné stránky
- Zájem rodičů
- Inspirace spolužáky
- Sociální výběr (prestiž profese ve společnosti a stereotypy, ovlivnění médií či soc. sítěmi)

Na jaké otázky bychom měli v KP myslet?	
Ve vazbě na žáka	Ve vazbě na školu nebo trh práce
K čemu mám vztah, co mě baví a jaké mám zájmy?	Co bude obsahem studia/práce – mám k tomu vztah, odpovídá to mým zájmům?
Jaké jsou mé koníčky a oblíbené činnosti?	S čím/kým se budu setkávat – kdo budou moji kolegové, klienti, pracovní nástroje?
Jaké jsou mé předpoklady pro studium školy/výkon vybrané profese?	Mám dostatečné studijní předpoklady pro studium vybrané školy?
Jaké mám schopnosti, dovednosti, znalosti?	Mám dostatečné osobnostní předpoklady pro výkon práce? Jaké nároky vybraná profese představuje – jedná se např. o výkon samostatné práce, nebo týmové? Je vybraná profese náročná na komunikaci, technické myšlení, vyžaduje empatii, samostatnost? Jak náročná je příprava k výkonu vybrané profese, budu se muset celý život učit?
Jaký je můj zdravotní stav?	V jakém prostředí budu pracovat? Jaká je organizace práce, pracovní doba?
Jaká je má motivace, co mi to přináší?	V jakém typu práce vidím smysl? Jaké jsou mé ambice, cíle, přání a touhy? Co by ta práce měla splňovat, aby mě uspokojovala a jaké jsou mé priority? (např. finanční zajištění, cestování, volný čas, blízkost domova, úspěšná kariéra)

„Každý je génius. Ale pokud budete posuzovat rybu podle její schopnosti vylézt na strom, bude celý svůj život žít s vědomím, že je neschopná.“

Albert Einstein

KARIÉRNÍ KOUČOVÁNÍ

Každý kariérový poradce má svůj styl práce a přístup, který mu nejvíce vyhovuje. Jeden z velmi užitečných nástrojů kariérového poradce je koučovací rozhovor. V procesu koučování si „klient“ objevuje odpovědi na své otázky uvnitř sebe a poradce/kouč ho v tomto procesu aktivně podporuje. Nejedná se tedy o vzdělávání či předávání informací, rad a doporučení, ale o podporu jedince objevovat svůj potenciál, své přednosti, svou kariérní cestu uvnitř sebe.

Pro vedení rozhovoru koučovacím způsobem není nutné mít kvalifikaci kouče.

KOUČOVACÍ ROZHOVOR

Kariérní koučování zahrnuje užitečný a velmi strukturovaný rozhovor s řadou otevřených otázek, zaměřený na sny a přání, hledání zdrojů a plánování budoucnosti klienta, a to formou povzbudivé profesionální spolupráce. Vedení takového rozhovoru se vyznačuje vysokým respektem ke klientovi s tím, že poradce do procesu nevnáší svá stanoviska a nehodnotí.

Koučovací rozhovor je možno využít samostatně jako nosnou techniku a je také velmi dobrým doplňkem k diagnostickým technikám, jako jsou testy, dotazníky či další analytické metody.

V kariérním koučování poradce hledá řešení v tématech řízení kariéry spolu s klientem pomocí specifického systému kladení otázek, který pomáhá klientovi odhalovat možnosti a strukturalizovat výběr řešení dané situace. Úkolem poradce/kouče je probrat s klientem výhody a nevýhody všech možných řešení a rizika případné volby klienta tak, aby si na to klient přišel sám. Odpovědnost za konečné řešení vždy zůstává na klientovi. Na rozdíl od informačního či vzdělávacího poradenství v kariérovém koučování poradce/kouč pracuje mnohem více se systémem kladení otázek a procesem aktivního naslouchání.

Poradce se při kariérním koučování zaměřuje na:

- otevřené otázky zaměřené na cíl
- posilující zpětnou vazbu
- aktivní naslouchání
- podporu klienta ve vlastním vytváření řešení
- otevírání prostoru k přemýšlení a hledání možných východisek
- vytvoření prostředí důvěry, vzájemného respektu a pochopení
- hledání zdrojů, na kterých může klient stavět (co mu jde, v čem je dobrý)
- podněty k sebereflexi klienta (uvědomění si svých schopností a dovedností)

Poradce otázky strukturuje tak, aby pomohl klientovi utřídit si myšlenky a ujasnit si, co chce, kam směřuje, co je jeho přáním či cílem a jak je možné jej dosáhnout.

PRACOVNÍ LIST Č. 2: KARIÉRNÍ OTÁZKY

Klientem je v případě kariérního koučování žák/dítě/student. Přichází za kariérním poradcem se svou „zakázkou“, aby mu pomohl s volbou budoucí školy či povolání. Níže uvedené otázky mohou sloužit kariérním poradcům jako nástroj pro vedení strukturovaného rozhovoru.

Poradce klade koučovací otázky v libovolném pořadí a dle vlastního výběru, tak aby byl rozhovor veden smysluplně, v tematické posloupnosti a logické návaznosti, která bude vyplývat z reakcí dítěte. Důležité je, aby poradce dokázal s dítětem navázat otevřený vztah naplněný důvěrou a pochopením a aby dokázal trpělivě naslouchat. Cílem je podnítit dobře volenými otázkami myšlení a reflexi dítěte, jeho sebeuvědomění a směřování.

1. OTÁZKY NA PŘÁNÍ, CÍLE A VIZE V PRACOVNÍM ŽIVOTĚ

(jde o něco, co bude pro klienta atraktivní a zároveň dosažitelné)

- Jak si představuješ svou budoucnost?
- Co chceš v budoucí práci zažívat?
- Co konkrétně bys chtěl dělat?
- Jaká profese tě láká a co tě na ní láká?
- Jak by v ideálním světě vypadala tvoje budoucnost?
- Čeho chceš dosáhnout?
- Kde se vidíš za 5 let? 10 let?
- Jak se cítíš při představě, že se ti splnilo to, co si nyní přeješ?
- Jak poznáš, že jsi dosáhl svého cíle, a jak to v tom cíli vypadá?

2. OTÁZKY NA ZDROJE

(jde o nalézání schopností, dovedností a znalostí, které jsou již k dispozici; jde o objevování talentů a rozvíjení zdrojů, které zatím k dispozici nejsou)

- Co tě baví? Co tě naplňuje radostí?
- Co ti jde a v čem jsi dobrý?
- Co ti dává energii?
- V čem jsi byl v minulosti úspěšný?
- Díky čemu se ti to povedlo?
- Na co jsi hrdý?
- V čem vnímáš svou sílu?

3. OTÁZKY NA PLÁNY

(jde o definování a plánování konkrétních dílčích kroků na cestě k cílům klienta, pečlivé sledování pokroku a podpora při jejich postupné realizaci)

- Co je třeba udělat pro to, aby se ti splnil svůj sen?
- Co konkrétního je třeba udělat jako první už nyní?
- Jaké všechny důležité kroky (milníky) je třeba splnit?
- Co pro to uděláš už zítra? Za týden? Za měsíc?
- Co se musí stát, aby ses přiblížil k naplnění svého cíle?

4. DALŠÍ UŽITEČNÉ OTÁZKY

- Jak tě vidí ostatní?
- Co si na tobě cení?
- Jaké silné stránky u tebe vnímají?
- Jaké jsou tvé životní vzory?
- Kdo a v čem tě inspiruje?
- Co by v tvé situaci udělal ten, koho obdivuješ?

Obdobně lze koncipovat i otázky směřované na rodiče dětí/žáků, kteří v roli klienta přicházejí za kariérním poradcem pro radu a doporučení.

V rozhovoru s rodiči žáků základních škol, kteří řeší volbu budoucí střední školy, mohou být nápomocny následující otázky:

- Co dítě rádo dělá, co ho baví?
- Kdy zapomíná na čas a na všechno kolem?
- Co dítě umí, v čem vyniká?
- Co se dítěti podařilo?
- Co je toho důkazem?
- V jakých oblastech se to projevuje?

V rozhovoru se žáky středních škol, kteří řeší volbu profese a budoucího povolání, mohou být nápomocny následující otázky:

- O čem nejraději mluvíte, když se dostanete ve společnosti ke slovu?
- Kdy cítíte ten pocit, když děláte něco s takovým zápalem, že přestanete vnímat čas i okolí, cítíte vzrušení, radost a jste plní energie?
- Kdy něco podobného ve vašem životě zažíváte?
- S čím za vámi nejčastěji chodí lidé pro radu?
- V čem jste fakt dobří? V čem vynikáte?
- Co už dlouhé roky děláte a umíte?
- S čím máte bohaté zkušenosti?
- V čem vás okolí považuje za experta?
- Jak můžete lidem pomoci nebo být pro společnost užiteční?
- Jak svou vizi můžete naplnit prostřednictvím konkrétního povolání?

ZÁKLADNÍ PRINCIPY KARIÉRNÍHO KOUČOVÁNÍ

V koučování je pro kouče v roli poradce důležité, aby měl celý proces pod kontrolou, kladl otevřené otázky a dbal na dodržování hlavních zásad, kterými jsou:

V kariérním koučování je třeba se společně s klientem soustředit na:

- minulé úspěchy (NE na minulé selhání a překážky)
- to, v čem klient vynikal, co se mu podařilo, co se již naučil
- na přítomnou sílu a zdroje (NE na slabost a nedostatky)
- to, co dobře umí, co ho baví (jaké činnosti mu dělají radost a naplňují jej)
- budoucí možnosti a příležitosti (NE na budoucí omezení)
- na hledání východisek „jak by to šlo“ (NE na to, „proč to nejde“)

Pamatujte:

- ✓ výběr SŠ je „jen“ začátkem profesní dráhy – volba střední školy je realizována v čase, kdy se osobnost člověka teprve profiluje a utváří se osobní postoje
- ✓ vědomosti a výsledky na ZŠ nám nezaručí vhodnost nebo nevhodnost výběru oboru – je třeba sledovat i další dispozice
- ✓ sebelepší výběr nám neřekne nic o tom, zda nakonec tuto profesi bude jedinec vykonávat, ani zda bude v této oblasti úspěšný

A JAK TO VIDÍ ŽÁCI?

VZKAZ NAŠÍ ŠKOLE: NEŘVĚTE, NEPONIŽUJTE NÁS A UČTE VĚCI, KTERÉ DÁVAJÍ SMYSL

Zdroj: www.respekt.cz

- *Neopisujte s námi učebnice!*
- *Netrestejte nás hloupou prací a nesmyslnými úkoly!*
- *Když mě předmět a učitel baví, ani mobil nevytáhnou!*
- *Víc učme prakticky, to mě motivuje!*
- *Učte nás myslet a využít hlavu!*
- *Používejte aktuální techniku!*
- *Nekřičte na nás, nesrovnávejte nás!*
- *Individualizujte výuku, ať neděláme všichni to samé!*
- *Vadí mi degradace, když mi říkáte, že nic nedokážu!*
- *Nestěžujte si na učitelskou profesi!*
- *Víc mladých učitelů, kteří umí zacházet s technologiemi!*
- *Využijme čas ve škole a na praxi. Často neděláme nic a pořád se na něco čeká!*

DIAGNOSTICKÉ NÁSTROJE V KARIÉROVÉM PORADENSTVÍ

„Každá psychologická metoda je tak dobrá, jako psycholog, který s ní pracuje.“

Mojmír Svoboda, 2009

Co můžeme posoudit diagnostickými testy a na co jsou testy zaměřeny:

1. Výkonové testy – mapují vloh, schopnosti, inteligenci => úroveň kognitivních schopností (paměť, pozornost, koncentrace, schopnost zpracování informací), rozložení rozumových schopností (logické myšlení, verbální inteligence, analytické myšlení, prostorová představivost), silné a slabé oblasti intelektu, studijní předpoklady
2. Osobnostní testy – charakterizují osobnostní rysy žáka (např. motivace k výkonu, svědomitost, rozhodnost, schopnost práce v týmu, schopnost prosadit se, emocionální stabilita, odolnost vůči zátěži, sebevědomí)

VÝHODY A NEVÝHODY, RIZIKA

- + Číslo u výkonových testů je objektivní informace
- Časová náročnost – příprava, realizace, vyhodnocení, předání
- ! Zátěž pro děti – čas, nezvyklost situace, stigmatizace
- ! Zajištění prostředí u online testování (prostor, čas, bezpečí)
- ! Typologie – malé spektrum otázek pro získání odpovědi
- ! Odbornost testujícího – vzdělání, seznámení s metodami – školení, praxe
- ! Vyhodnocování a interpretace dat u osobnostních dotazníků je pořád subjektivní informace
- Hodnotí tady a teď (aktuální situaci, rozpoložení žáka), chybí vazba na kontext => mají malou výpovědní hodnotu, pokud jde o lidské jednání
- Přidělují nálepky, zařazují do škatulek a kategorií
- Posilují kulturní stereotypy a černobílé myšlení (řídít se výsledkem testu je snazší, rychlejší, levnější než kriticky myslet, zabývat se otázkami a přijímat zodpovědnost)

Pamatujte:

Diagnostické testy mohou sloužit jako doplněk poradenského přístupu, nikdy však nesmí zůstat osamoceným činem. Vždy je potřeba vnímat nejen žáka, ale i jeho sociální situaci komplexně. Diagnostika tak může představovat první krok, po kterém následují další poradenské a podpůrné aktivity. *K dispozici (viz přiložená tabulka) je velký počet různých testů, u řady z nich však nebyla ověřena reliabilita a validita. Doporučujeme tedy jejich využití skutečně jen jako zajímavý doplněk k poradenství.*

INSPIRACE – DIAGNOSTICKÉ TESTY

Název testu	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Emiero	Ukazuje vhodné profese, typologie osobnosti – přesný test (60 otázek), rychlý test (20 otázek); test je zdarma.	žáci 8. - 9. tříd ZŠ studenti SŠ	Na jakou práci se hodíš? Test osobnosti (emiero.cz)
Profitest Infoabsolvent	Profitest slouží dětem především pro získání orientace v široké škále oborů středního vzdělání. Jeho výsledky mají za cíl ukázat dětem možnosti vzdělávání, které by jim mohly vyhovovat, a pomoci jim ve složitém výběru. Test je zdarma.	žáci 8. - 9. tříd ZŠ studenti SŠ	www.infoabsolvent.cz/Profitest
Dotazník profesních zájmů	Uvědomění si světa práce a svých silných stránek.	napříč	Dotazník profesních zájmů – Průvodce kariérou (zkola.cz)
Test Moje plus – test silných stránek	Scio test – test silných stránek, jehož cílem je identifikovat tzv. superschopnosti dítěte a podpořit fakt, že každé dítě je v něčem nadané. Stačí poznat jeho přednosti, zvolit na základě silných stránek vhodné zaměření (povolání, koníčky, životní styl) a netrápit se tím, že v něčem naopak nevykuká.	zejména pro děti a žáky na ZŠ	testmojeplus.cz
Test osobnosti MBTI	Test osobnosti.	napříč	MBTI test osobnosti zdarma, typy osobnosti, vztahy a kariéra (znas.se)
Zkouška osobnosti	Test osobnosti a volba povolání.	napříč	zkouskaosobnosti.cz
Test osobnosti Za rohem	Test osobnosti včetně možností vhodné kariéry.	napříč	testosobnosti.zarohem.cz
Test osobnosti JOBHUB	Test osobnosti pro dospělé i mládež.	napříč	www.job-hub.cz/sebeevaluace
Moje talenty	Test talentů (realizační, ovlivňovací, vztahové, strategické) - talent je přirozený způsob chování, myšlení a vnímání. Je vrozený, je dán fyziologicky strukturou našeho mozku. Pakliže s tímto talentem pracujeme, věnujeme mu energii a rozvíjíme ho, můžeme z něho vybudovat silnou stránku. Talent x píle = silná stránka. Test talentových skupin zdarma.	napříč	Rozvoj Talentů Mojetalenty.cz
Talent kompas	Každý člověk má své jedinečné schopnosti a předpoklady zvládat určité činnosti lépe než jiné. V tomto testu zjistíme, jaké máme předpoklady v oblasti strategického myšlení, schopnosti rozvíjet druhé, výkonnost, empatie a optimistické myšlení (základní verze zdarma, plná verze 1.900 Kč pro jednotlivce, slevy u partnerů).	napříč	https://talentkompas.cz/

GALLUP STRENGTHS FINDER	Cca 177 otázek – výběr ze 2 výroků, definovaných celkem 34 talentů. Výsledkem je osobních 5 nej talentů (5 TOP Talents).	pro studenty/dospělé	https://store.gallup.com
GALLUP STRENGTHS EXPLORER	78 otázek/výroků, 5 možností odpovědi, definovaných celkem 10 talentů, výsledkem jsou 3 TOP Talenty; cena testu \$9.99. V rámci školení Odemykání dětského potenciálu – česká verze.	pro děti ve věku 10 - 14 let	www.strengths-explorer.com
Salmondo	Díky psychologickým testům, dotazníkům a dalším nástrojům se žáci dozví více o sobě a o tom, jaké studium a profesní cesta by pro ně mohla být ta pravá. Salmondo obsahuje řadu psychologických metod, které žákům pomohou s rozhodnutím o jejich budoucnosti. Ať už jde o testy osobnosti, zájmové orientace, metody vycházející z pozitivní psychologie či ověřené manažerské techniky. Možno nasdílet i poradci. Cena dle počtu tříd.	určeno pro školy	www.salmondo.cz
Proskoly	Dotazník volby povolání je určen žákům před rozhodováním o své další studijní a profesní dráze. Test zohledňuje jak schopnosti a vloh žáka, tak jeho zájmy a představy o budoucím uplatnění. Je ve 3 nadstandardních verzích – pro rodiče, učitele a přátele. Dotazník je inspirován Hollandovým modelem RIASEC. Neomezená licence.	pro děti ZŠ (nad 13 let) studenti SŠ	www.proskoly.cz
Comdi	Program COMDI® modul A umožňuje získat a vyhodnotit informace o profesních zájmech žáka, jeho profesní orientaci, vědomostech v českém jazyce, matematice a všeobecných znalostech, schopnostech pro okruhy povolání. Program zmapuje důležité osobní vlastnosti žáka pro integraci ve společnosti a typ odolnosti žáka v zátěžových situacích. Součástí výstupu je nastavení předpokladů pro různá studijní zaměření a doporučení nejvhodnějších typů škol, studijních oborů. Modul obsahuje cca 20 testů s obsahem více jak 600 otázek, ze kterých se získá celkový profil žáka.	ZŠ a SŠ	www.comdi.cz/page/testy-pro-zaky-a-studenty
Regio Advisor	Online webová aplikace pro odhalování silných stránek a nastavení cest budoucího směřování. Součástí je i profesionálně vedená online konzultace, např. při volbě povolání či dalších studiích. Celý koncept je postaven na teorii Gardnerovy mnohočetné inteligence. Test je placený – částka dle přístupů. Společnost nabízí vzdělávací kurz pro učitele a kariérové poradce ve školách.	napříč	regio-advisor.cz

NEDIAGNOSTICKÉ NÁSTROJE V KARIÉROVÉM PORADENSTVÍ A AKTIVITY

Nediagnostický způsob získávání informací

- Rozhovor s žákem, pedagogem, rodiči
- Pozorování
- Analýza dostupných dat a informací
- Skupinové hry a aktivity

NEDIAGNOSTICKÉ NÁSTROJE – VÝHODY A NEVÝHODY

- + Práce formou her a aktivit – často skupinové
- + Možnost sebereflexe, sebeuvědomění si při samotném procesu konzultace
- + Minimální zátěž – stres pro děti, aktivity naopak posilují pozitivní vztahy a klima
- + Vícezdrojové získávání informací – od učitelů, rodičů, výsledky z „bakaláře“ (bez přímého tlaku na dítě)
- ? Časová náročnost – ve vazbě na přípravu a vyhodnocení testů není až takový rozdíl
- ! Odbornost testujícího – větší nároky na pozorovací a analytické schopnosti, schopnost klást otázky, vyhledávat informace apod.
- + Výsledky výkonové: školní a mimoškolní jsou objektivní informace (pozor: vstupuje zde faktor motivace vnitřní a vnější k jednotlivým oblastem)
- +! Výsledky osobnostní: pozorování, pohovory jsou subjektivní, ale z vnějšího pohledu (čím více lidí se shodne, tím roste objektivita informací – poradce, pedagogové, rodiče, vedoucí v kroužku)

Několik aktivit, které vám umožní získat potřebné informace o žácích, nabízíme na následujících stránkách. A k nim ještě pár pravidel, která jsou pro jejich využití důležitá.

PRAVIDLA PRO PRÁCI S ŽÁKY PŘI POUŽITÍ NÁSLEDUJÍCÍCH AKTIVIT:

- ✓ dávejte jasná a bezpečná pravidla
- ✓ využívejte humor, vede k uvolnění atmosféry, odbourává stres a strach
- ✓ berte cvičení i to, co děti říkají a dělají, s nadhledem – uče děti vnímat svět kolem sebe, hledat různé přístupy, různé pohledy na věc
- ✓ diskutujte, poskytněte zpětnou vazbu – pomáhá to nabourávat stereotypy, využívat kritické myšlení
- ✓ v průběhu cvičení se snažte nenegovat, neopravovat
- ✓ zapojte se do hry se žáky (bude jejich partnerem), ukazujeme jim jiný dospělý pohled, rozvíjíme kooperaci a týmovou spolupráci
- ✓ **chyba je dárek**, protože nám umožňuje zjistit, jak přemýšlí děti
- ✓ nebojte se cvičení opakovat v různých variantách, poprvé se často děti bojí spíš chyby z nepochopení pravidel
- ✓ a pamatujte – nikdy, OPRAVDU NIKDY, nestihneme probát vše ☺

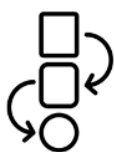
ASOCIACE

Cílem cvičení je získání co největšího množství informací, které mají žáci o jednotlivých pracovních odvětvích, profesích.

Zadání:

Pedagog zadá oblast, kterou se budou studenti zabývat. Některý z žáků řekne první myšlenku, která se mu spojuje s daným tématem, a následně všichni přidávají informace, které se jim se zadaným tématem spojují.

Jedná se o rychlé cvičení, které nám ukáže, jaké mají žáci povědomí o dané oblasti. Dále zjistíme, jak si např. danou oblast idealizují, případně zda mají zkreslené informace. Dobrý základ pro diskusi na zadané téma.

Způsob práce, varianty:

- volně hovoří ten, kdo má nápad
- postupujeme postupně – nutíme hovořit i ty, kteří mají ostych
- studenti pracují ve skupinkách a následně prezentují vše, na co přišli

Důležité:

Pokud se objeví informace, které nesouvisejí s tématem, nebo jsou mylné, probereme je v diskusi. Snažíme se neblokovat přílišnou kritikou.

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

ANO A, ANO ALE

Cílem cvičení je rozvíjet uvědomění si vztahů v daném tématu. Rozvíjí kritické myšlení, komunikační dovednosti a schopnost kreativně myslet.

Zadání:

Pedagog zadá profesní oblast nebo konkrétní profesi. Žáci začínají svoji větu vždy slovy „Ano a“... nebo „Ano ale“... nebo střídavě „Ano a“ ... „Ano ale“.

Příklad:

Varianta Ano a

Např. zadání: Kdy se můžu stát strojním inženýrem a co budu dělat?

1. žák: *Když vystuduji SŠ strojní.*
2. žák: *Ano a musím rozumět matematice.*
3. žák: *Ano a potřebuji logické myšlení.*
4. žák: *Ano a budu využívat cizí jazyk.*
5. žák: *Ano a budu rýsovat v grafických programech.*

Varianta Ano, ale

Např. zadání: Strojní inženýr je zajímavá práce.

1. žák: *Ano, ale budu zavřený v továrně.*
2. žák: *Ano, ale nepoužiju tam hru na klavír.*
3. žák: *Ano, ale budu asi špinavý od oleje.*

Varianta Ano a střídavě s Ano, ale

Např. zadání: Kdy můžu pracovat jako lékař a co lékař dělá?

1. žák: *Když vystuduji VŠ obor medicína.*
2. žák: *Ano, ale nesmím se bát krve.*
3. žák: *Ano, a potom můžu pracovat po celém světě.*
4. žák: *Ano, ale budu mít služby i o víkendu.*

Způsob práce:

- volně hovoří ten, kdo má nápad
- postupujeme postupně (v kruhu) – nutíme hovořit i ty, kteří mají ostych
- žáci pracují ve skupinkách a následně prezentují vše, na co přišli

Důležité: Vedeme žáky k tomu, aby odpověď vždy začínala přesně.

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

ŠKÁLA

Cílem cvičení je uvědomit si, že každá profese má svoji důležitost pro společnost. Cvičení vede k náhledu, jak důležitost vnímám já a ostatní. Následně máme témata pro diskusi.

Zadání:

Pedagog vytvoří škálu od 0 do 100. Škála může být připravena pomocí židlí, nebo jinak. Žáci se následně postaví na škálu v místě, kde chtějí. V místě, které podle nich ukazuje přínosnost dané profese pro společnost.

Následuje diskuse. Ideálně necháme žáky na místě, kde se postavili.

Důležité:

Snažíme se nekritizovat, vedeme žáky k tomu, aby popsali svůj postoj a vyslechli si názory ostatních. Cvičení by nemělo vést k jednomu stanovisku.

Způsob práce, varianty:

- celá třída je jednou skupinou, která následně diskutuje společně
- celá třída je jednou skupinou, po rozmístění na škále je rozdělíme do skupin, aby diskutovali, proč se postavili právě na dané místo (skupiny mohou být homogenní – z jednoho místa, heterogenní – průřezové), následně přednesou informace, které sdíleli ve skupině, i ty, které se objevily až v diskusi

Střídáme žáky v tom, jak vstupují na škálu. Cílem je narušení stereotypu aktivnějších a méně aktivních, ovlivňování okolím (např. rozpočítání od 1 do 5). Při první profesi jdou poprvé jedničky, pak dvojky, následně trojky atd.

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

ŽIVÝ OBRAZ Z PRACOVIŠTĚ

Toto cvičení nám pomáhá poznat, jaké všechny profese působí v jednotlivých oblastech, jako např. zdravotnictví, stavebnictví, výrobní firmy, ale také např. v domově pro seniory, úřadu práce atd. Cílem je uvědomit si, že v každé oblasti jsou různě náročné profese a mohou se tam uplatnit lidé s různým vzděláním a dovednostmi. Toto cvičení je možné dát jako úvodní při seznamování se s jednotlivými oblastmi práce a můžeme jej kombinovat s cvičeními „Kde pracuji“ a „Jsem a беру si“.

Zadání:

Připraví se skupinka 5 – 10 žáků do půlkruhu. Postupně vstupují a přidávají další a další profese. Můžou, ale nemusí u toho udělat jeden nějaký pohyb, činnost, nebo říci slovo spojené s touto profesí. Ostatní pozorují a následně mohou doplnit další profese. Následuje diskuse, kdo v dané oblasti pracuje, co musí umět, případně kdo nám tam chybí atd.

Způsob práce, varianty:

- 5 až 10 žáků do půlkruhu, následné doplnění dalšími a diskuse

- všichni žáci jsou v kruhu a vstupují s profesemi dovnitř

- další možnost: 1. krok: práce ve skupinách, kdo všechno v dané oblasti pracuje

2. krok: studenti sdělují a případně předvádějí dané profese

(pokud sdělují stejné profese, postaví se k žáku, který byl již v předešlé skupině)

Důležité:

Nevadí opakování profesí, pomáhá nám to zapojovat všechny a ukazuje opět povědomí o dané oblasti.

Cvičení může probíhat jen live.

POZNÁMKA:

JSEM A BERU SI

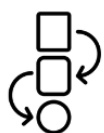
Cvičení svojí hravou formou umožňuje zapojit fantazii. Zábavnou formou nám ukáže, s čím si žáci spojují různé profese, co je na nich pozitivního, co budou muset dělat, s čím se budou setkávat.

Zadání:

Žáci stojí v půlkruhu. Zadá se profese. První žák jde doprostřed a řekne čím/kým je na zadané téma a zároveň udělá pózu, která tu věc/člověka charakterizuje. Další student přichází a doplní „obraz“ další věcí/člověkem, který odpovídá dané profesi a zároveň navazuje na prvního žáka. Přichází třetí žák a opět doplní obraz, případně vypointuje. První žák odchází se stejnými slovy, se kterými přišel, a zároveň vybere žáka, který odejde s ním. Žák, který zůstane, začíná další obraz se stejnou profesí, ale není již věcí, kterou byl, ale novou, a zároveň změní svůj postoj. Případně začíná nový obraz s jinou profesí. Viz příklady.

Způsob práce, varianty:

- volné asociace bez omezení
- rozvíjet pozitivně
- rozvíjet do negace
- obraz může vytvořit i více studentů, nebo všichni (vytvoří velký obraz)

Příklad 1:

Zadání: téma, které uvede pedagog, otvírá celou aktivitu. Např. Jsem „ajťák“...
(pozitivní varianta)

1. žák: *Jsem pěkně nabušený notebook.*
2. žák: *Jsem super výkonný internet.*
3. žák: *Jsem perfektně ergonomické křeslo pro ajťáka.*
1. žák: *Jsem pěkně nabušený notebook a беру si ergonomické křeslo pro ajťáka.*

(nový obraz)

2. žák, který zůstal: *Jsem nalezené heslo k bitcoint účtu.*
- Atd.

Příklad 2:

Zadání: téma, které uvede pedagog, otvírá celou aktivitu. Např. Jsem zvěrolékař...
(negativní varianta)

1. žák: *Jsem nemocný pes.*
2. žák: *Jsem krev tekoucí z operované rány.*
3. žák: *Jsem mrtvá kočička.*
1. žák: *Jsem nemocný pes a беру si mrtvou kočičku.*

(nový obraz)

3. žák, který zůstal: *Jsem smutný páníček.*
- Atd.

Důležité:

Podstatné je nenechat žáky jen mluvit. Snažit se, aby se stavěli do různých póz (užívat si humoru, bavit se tím, co udělali).

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

CO MĚ BOLÍ?

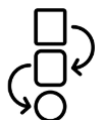
Cvičení poukazuje na to, že každá profese nemá jen samá pozitiva. Když děláme dobře jakoukoli práci, jsme po ní unaveni, něco nás bolí (tělo, paže, záda, hlava apod.). Jde o to, aby si děti uvědomovaly, co práce přináší a co si od nás bude brát, že se o své tělo i duši budou muset starat, jako to dělají jejich rodiče (sportují, relaxují atd.).

Zadání:

1 až 5 žáků udělá pózu, případně dělají jeden pohyb opakovaně podle toho, jak si představují, co budou dělat v dané profesi (každý svůj pohyb, který si představí). Ostatní popisují, co vidí, jaká část těla spolužáky bolí, nebo jestli je bolí hlava. Následuje diskuse na téma: jaké nároky s sebou daná profese nese.

Způsob práce, varianty:

- 1 až 5 žáků ukazuje a ostatní popisují, co vidí
- skupinky s různými profesemi a každá skupinka ukazuje a zároveň sděluje, co ukazují, co je „bolí“

Cvičení může probíhat live nebo online.

V online verzi mohou žáci najít obrázky a promítnout je.

POZNÁMKA:

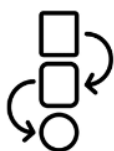
KDE PRACUJI

Toto cvičení si dává za cíl vytvořit si komplexní představu, jak bude vypadat moje pracoviště. Co bude obsahovat, kde se bude nacházet, jaká v něm bude teplota, vůně atd. Co bude v tomto prostředí pozitivní, co mi bude chybět, co přináší společnosti atd.

Zadání:

Vybraná skupina žáků se postaví např. do půlkruhu a postupně vstupují dovnitř a řeknou (i ze svého těla „vymodelují“), čím nebo kým jsou v tomto prostředí. Další žáci doplňují tento obraz. Mohou se inspirovat žáky, kteří jsou už v obraze, nebo dávat i něco úplně jiného, co však do obrazu patří.

Zbytek žáků sleduje a může doplnit – vstoupit do obrazu, případně vyjadřovat, jak na ně pracoviště působí.

Způsob práce, varianty:

- skupina např. 5 až 10 dětí vytvoří postupně obraz, zbytek jej doplňuje, případně se vyjadřuje, co vidí
- všechny děti vytvoří postupně obraz, následně o tom diskutují
- 1 student popisuje, jak pracoviště vypadá a ostatní vcházejí do obrazu a předvádějí jednotlivé věci

Příklad 1:

Pracoviště chovatele slonů v ZOO

1. žák: *Jsem slon.*
 2. žák: *Jsem seno, které se válí všude.*
 3. žák: *Jsem pach, který je všude vidět.*
 4. žák: *Jsem vidle, kterými se nabírá seno.*
 5. žák: *Jsem lejno slona.*
 6. žák: *Jsem návštěvník, který pozoruje slona i chovatele při práci.*
- Atd.

POZNÁMKA:

PŘIJÍMACÍ POHOVOR

Tento druh cvičení je již náročnější a doporučujeme jej používat ve skupinách, kde máme již nastavenou otevřenou komunikující atmosféru. Cvičení nás přivádí již na „výběrové řízení“. Zde se velmi dobře ukazuje, jak moc si žáci uvědomují, co vše potřebují na to, aby získali práci v dané oblasti. Také toto cvičení umožňuje ukázat, jak různé dovednosti my jako lidé máme a můžeme je využít v různých oblastech.

Zadání:

1. krok: Mělo by proběhnout seznámení žáků s tím, jak probíhá výběrový pracovní pohovor (mohou si to zjistit sami na internetu, případně zpracovat ve skupinách a prezentovat), ukončeno nastavením pravidel.

- průběh pohovoru
- otázky při pohovoru
- jak se chovat při pohovoru
- na co si dát pozor při pohovoru

(to vše je dohledatelné na internetu na pracovních serverech a různých personálních webech)

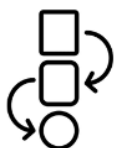
2. krok: Připraví si společný inzerát nebo najdeme na internetu nějaký inzerát na vybranou profesi (zde máme vstupní informace, co zaměstnavatel chce).

3. krok: Je ustavena výběrová komise v počtu cca 2 – 4 osob. Vybere se jeden zájemce o práci, který půjde před komisi. Ostatní jsou pozorovatelé.

4. krok: Proběhne výběrové řízení, pohovor mezi kandidátem a komisí.

5. krok: Následuje diskuse, jak pohovor proběhl, co komise chtěla. Co by mohl uchazeč udělat jinak. Nebo jak různé dovednosti my jako lidé máme a můžeme je využít v různých oblastech.

Způsob práce, varianty:

- žáci mohou hrát všechny role, pedagog je pozorovatelem a vede diskusi
- žáci tvoří komisi a zájemcem o práci je sám pedagog
- může být více kandidátů na pozici (ti, co nejsou na řadě, jsou na chodbě a přicházejí postupně na pohovor)

Důležité: Zde je podstatné pracovat s chybami jako dárky. Především poukazovat na funkční věci. Můžeme zvolit, čím se budeme v diskusi zabývat:

- A, co potřebujeme umět / znát, abychom práci dostali
- B, které odpovědi byly zajímavé a přínosné
- C, jaké chování bylo žádoucí

Cvičení může probíhat live nebo online (náročnější na realizaci).

POZNÁMKA:

VÁŽENÝ SOUDE

Cvičení výrazně přispívá ke kritickému myšlení a podporuje schopnost komunikace i prezentace. Cílem tohoto cvičení je objevit pro a proti, silné a slabé stránky, přínos profesí i jejich nároky. Může jít o velmi náročnou profesi nebo např. i o „lehkou podceňovanou profesi“.

Zadání:

Určí se jeden **soudce**, který dává pozor na dodržování pravidel, jako:

- neskákání do řeči
- posun vpřed – neopakování argumentů
- vedou celý soud

Vyberou se:

Obhájce – který dává jen pozitivní argumenty týkající se profese, její důležitosti atd.

Žalobce – který sděluje slabiny profese a to, proč není důležitá apod.

Tito (obhájce i žalobce) mohou mít pomocníky, se kterými diskutují jednotlivé argumenty.

Před samotným soudem by měly mít oba týmy prostor pro hledání a přípravu argumentů.

Další role může být **Odborný expert** (experti). Můžou to být žáci nebo pedagog. Tyto odborníky si můžou obě strany přizývat pro objasnění nejasností.

Soud má jasná pravidla, střídají se jednotlivé strany.

1. kolo: A hovoří první strana a přednese své připravené argumenty

B následně přednese protistrana své argumenty

(obě skupiny si mohou dělat poznámky, aby mohly na přednesené argumenty druhé strany reagovat)

2. kolo: A opět hovoří první strana a snaží se vyvrátit argumenty druhé strany

B hovoří druhá strana a také reaguje na již řečené argumenty

(obě skupiny si mohou dělat poznámky, aby mohly na přednesené argumenty druhé strany reagovat)

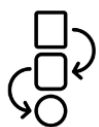
3. kolo: A opět hovoří první strana a snaží se vyvrátit argumenty druhé strany

B hovoří druhá strana a také reaguje na již řečené argumenty

(obě skupiny si mohou dělat poznámky, aby mohly na přednesené argumenty druhé strany reagovat)

Soudce stále sleduje průběh soudu, snaží se brzdit, nebo podporovat jednotlivé strany. V případě nejasností přizve odborníka.

Na závěr může shrnout důležité věci, které byly řečeny. **Závěrečná řeč A a B**

Způsob práce, varianty:

- Varianta bez rozsudku (pouze vyhlášení závěrečných řečí)
- Varianta s rozsudkem

Co kdyby soud rozhodl o zrušení profese? Co by to znamenalo pro společnost a pro nás? Jaké důsledky by to přineslo? A je to vůbec možné?

Důležité:

Především role žalobce je náročná, můžeme dětem pomáhat, podporovat je, případně se této role také sami zhostit.

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

HÁDEJ, KDO JSEM

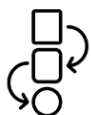
Cílem hry je poznat profesi, kterou si žák vybral, nebo mu byla vylosována. Žáci musí volit vhodné otázky, aby vyřešili hádanku. Cílem je umět formulovat otázky. Rychlá dynamická hra, která pomáhá „rozmluvit“ třídu. Zároveň zjišťujeme, jak žáci přemýšlejí a díky dynamice uvolní atmosféru.

Zadání:

Vybraný žák si zvolí povolání a odpovídá slovy **Ano** a **Ne** na otázky dalších spolužáků. Pedagog se může zapojovat také a inspirovat žáky při tvorbě otázek.

Způsob práce, varianty:

- ✓ **Hádej, kdo jsem** – hádají všichni žáci (ano x ne)
- ✓ **Lístek na čele** – práce např. v kruhu, kdy každý žák má na čele lístek s povoláním, které hádá (opět odpovědi Ano a Ne)

Důležité:

To, co je pro nás samozřejmé, může být pro žáky náročné!

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

GANG BATTLE

Cvičení, které svojí dynamikou vytváří pozitivní atmosféru a podporuje skupinovou kooperaci žáků ve třídě. Jde o ryze pozitivní skupinové cvičení. Každý z žáků může zažít úspěch. Ve hře jde o to hledat pozitiva jednotlivých povolání, čím jsou zajímavá, co přináší atd.

Zadání:

Třída se rozdělí na dvě skupiny. Skupiny se postaví proti sobě. Můžeme mezi ně umístit na hromadu například židle a vytvořit prostředí ulice, kde se gangy setkají a "hecují se".

Každá skupina si připraví profesi, kterou bude "obhajovat".

Následně jeden žák z první skupiny udělá krok dopředu a vykřikne nějakou věc, díky níž chce svoji profesi vyzdvihnout. Jeho kamarádi z gangu tuto věc zopakují skupinově.

Následuje druhá skupina stejným principem.

Takto se skupiny střídají.

Dobré je podporovat žáky, aby nejen hovořili, ale dělali i gesta, postoje svého drsného gangu.

Příklad:

První gang „Opravářů praček“ versus druhý gang „Ajtáků“

Začíná gang Opravářů praček

První žák s nápadem:

Bez nás budete všichni smrdět!!

Opakuje jeho gang:

Jooo, bez nás budete všichni smrdět!!!!

Druhý gang

První žák s nápadem:

Bez nás vás na internetu nikdo nenajde!!

Opakuje jeho gang:

Jooo, bez nás vás na internetu nikdo nenajde!!!!!!

První gang

Další žák s nápadem:

My jsme machři, co vyřeší vše na místě!!

Opakuje jeho gang:

Jooo, my jsme machři, co vyřeší vše na místě!!!!!!

Druhý gang

Další žák s nápadem:

Stačí komp a wifi a už můžu makat!!

Opakuje jeho gang:

Jooo, stačí komp a wifi a už můžu makat!!!!!!

Důležité: Nebojme se křiku, gest, pohybů.

Cvičení může probíhat jen live.

POZNÁMKA:

ČINNOST, NÁŘADÍ, MÍSTO, PŘÍNOS

Cvičení je variantou na hru: **Město, jméno, zvíře, věc**. Cílem je získat povědomí o tom, co žáci vědí o dané profesi, kterou se zabýváme. Rychlý screening mezi žáky. Jednotlivé položky můžeme upravovat, doplňovat a měnit.

Zadání:

Každý žák si připraví papír, na který si napíše na jeden řádek:

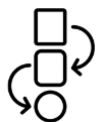
činnost, co dělá / nářadí, pomůcky / místo práce / přínos, užitek / škola, obor

Žáci následně dopisují pod jednotlivé nápisy své odpovědi.

Potom si připisují body (5 za stejnou věc, nebo 10, když byli jediní).

Můžeme využít seznam profesí viz <https://www.nsp.cz/>

Způsob práce, varianty:

- ✓ každý pracuje sám za sebe
- ✓ rozdělení do skupin (týmová kooperace)
- ✓ mohou zapsat jednu nebo více odpovědí k dané oblasti

Cvičení může probíhat live nebo online.

POZNÁMKA:

BAMBUS

Zadání:

Žáky rozdělíme do dvou týmů, které se postaví naproti sobě (do dvou řad v pravidelných rozestupech). Natáhnou libovolnou ruku a napřímí ukazováček (jako by ukazovali na někoho naproti sobě). Na ukazováčky se každému týmu položí bambusový prut. Cílem aktivity je, aby žáci v týmu společně položili prut na zem, aniž by někomu prut spadl z ukazováčku.

Poloha ruky:

Časová náročnost: 20 – 40 minut

Nezbytná výbava: bambusová tyč cca 2 m (podle počtu zapojených dětí)

Žáci se musí snažit položit prut na zem (budou si muset dřepnout nebo kleknout). Pedagog se snaží žáky pozorovat, podporovat, verbalizovat své pozorování.

! Důležité je dodržovat hlavní pravidlo – všichni v týmu (= v jedné řadě) se musí dotýkat prutu.

Pokud jim prut padá, nebo se hodně naklání, vezmeme prut a vedeme žáky k diskuzi (a to i když už byli v polovině cesty). Návodné otázky:

- Co se dělo? (Žáci často hledají chybu u někoho jiného, ale opomíjejí fakt, že úspěch ovlivňují všichni v týmu.)
- Proč to nefungovalo? Hledáme důvody! NE VINÍKA!
- Co můžete dělat jinak, lépe?
- Máte nějakou strategii? A jakou?
- Rozumí všichni, co budete dělat? (Nechte někoho zopakovat, co bylo dohodnuto.)

Pokud dokáží na tyto otázky odpovědět, mohou pokračovat v pokusu – začínají opět ve vzpřímené poloze. Mezi jednotlivými pokusy následuje vždy diskuse, hledání cesty k řešení, stále hlídáme dodržení pravidla. Počet pokusů není limitován.

Na konci aktivity provedeme rozbor aktivity:

- Co se dělo? Byly nějaké krizové momenty?
- Kdo jakou roli v aktivitě měl a čím kdo přispěl? (I ten, kdo jen plnil pokyny, přijímal nápady jiných a snažil se úkol splnit pořádně, je důležitým členem.)
- Kdo byl vůdce – podle žáků a z pohledu pedagoga?
- Kdo přinášel organizační nápady?
- Co nejvíce při řešení situace pomohlo?
- Co žáci prožívali?

DŮLEŽITÁ PRAVIDLA!!!

- ☞ Snahou je dosáhnout cíle (= položit prut na zem), ale i když se to nepodaří a tým nedosáhne úspěchu, oceníme snahu – např. že spolupracují a zkoušejí dosáhnout úspěchu znovu a znovu, že přemýšlejí, hledají nové cesty, mají výdrž...
- ☞ Je důležité vyzdvihnout pozitivní vzorce chování.
- ☞ V žádném případě nesdělujeme, jak dosáhnout výsledku (neradíme, cestu si musí najít sami).

K vyhodnocení:

Funkčním mechanismem je pomalé tempo, rytmizace, klidné vedení, ticho a koncentrace.

Přínos dané aktivity (aneb co můžete zjistit při řešení tohoto úkolu):

- schopnost týmové spolupráce
- schopnost nacházet různé cesty k řešení problému
- schopnost prosadit se (s nápady, ve vedení)
- dovednost vést tým
- projevy emocí a jejich zvládnutí
- dokončení celé činnosti – od nápadu přes realizaci až k cíli
- jaká je výdrž a trpělivost jednotlivých členů týmu
- schopnost přijímat jiné nápady, vedení, práce s egem
- týmové role – jejich rozdělení a přijetí (např. dotahovač, kontrolor)

Cvičení je možné realizovat pouze live.

POZNÁMKA:

KONKRÉTNÍ AKTIVITY – MEZIPŘEDMĚTOVÉ PROPOJENÍ ANEB UČENÍ SE PRAXÍ

PILOT – VAJÍČKO

Hlavním úkolem žáků je postavit hnízdo pro vajíčko, které znázorňuje pilota. Hnízdo musí být sestavené tak, aby se vajíčko při pádu nerozbilo. Vajíčko musí být vyjmutelné z hnízda a vkládá se do připraveného hnízda až před pokusným letem (nesmí se zabalit, zalepit, musí jít vyjmout z hnízda ven). Jakmile všechny týmy postaví svá hnízda, začíná ostrá zkouška – hnízda opatřená vejci se pouštějí z výšky min. 3 metrů a cílem je, aby se vejce při pádu nerozbilo.

Při tvorbě je sledována i ekonomická stránka činnosti – cílem je uspořít co nejvíce finančních prostředků (do kterých vstupuje i počet pokusů). Vítězí ten tým, který dosáhne obou cílů: pilot přežil a projekt byl nejefektivnější (měl nejnižší náklady/nejvyšší zisk).

Zadání:

Vaším úkolem bude vyrobit přistávací modul pro vašeho pilota. Pilot musí mít možnost vystoupit a nastoupit před vypuštěním z kosmodromu. Od předání instrukcí do zahájení výroby máte 30 minut, kterých můžete využít ke vzájemné komunikaci o vašem projektu, nákupu materiálu nezbytného pro tvorbu hnízda, přípravě a zpracování finančního a výrobního plánu. Modul může být vyroben pouze z materiálu zakoupeného v oficiálním obchodě. Obchod bude otevřen před zahájením výroby a je možné v něm nakupovat bez poplatků. V případě nákupu materiálu po zahájení výroby je poplatek za otevření obchodu 3 000 Kč.

Před nákupem a zahájením samotné stavby přistávacího modulu musíte odevzdat finanční plán projektu (viz příloha).

Po uplynutí 30 minut určených k plánování začíná běžet čas na realizaci projektu. Na samotnou stavbu modulu máte max. 1 hodinu. Pilot musí přežít stavbu modulu i zkušební let.

Úkol pro pedagoga/poradce:

1. Rozdělíme žáky do jednotlivých týmů, které budou početně srovnatelné. Doporučený počet v týmu jsou 3 osoby (přípustné jsou i 4, myslíme na to, že při větším počtu účastníků dochází k tomu, že někteří nic nedělají).
2. Ideální je způsob jako ve sportovních hrách - např. v případě 6 týmů zvolíme 6 kapitánů, kteří si k sobě vyberou členy. Zdůrazníme, že jde o soutěž, proto potřebují co nejsilnější tým – tedy ať jednotlivé členy pečlivě vybírají s ohledem na jejich dovednosti. Každý kapitán postupně vybírá v každém kole 1 člena do týmu, dokud není třída rozdělena. V průběhu druhého kola již mohou s výběrem dalších členů radit dříve vybraní.
3. Předáme žákům dokumenty i s instrukcemi (viz příloha). Dokumenty obsahují podrobný popis aktivity, tabulku pro výpočet nákupu, materiálu a přehled celkového zisku či sankce za nesplnění úkolu.
4. Necháme prostor na otázky.

5. Následuje realizace, která má 4 fáze:
 - a) **přípravnou část**, která trvá zhruba 30 minut – žáci plánují, malují, připravují si projekt, počítají; před nákupem materiálu představí svůj zpracovaný plán pedagogovi, následně obdrží pilota (slepičí vajíčko);
 - b) **stavební část** by měla trvat do 1 hod – v této fázi staví žáci své hnízdo, pokud v průběhu práce vajíčko (pilota) rozbijí, mohou si dokoupit další (viz tabulka s ceníkem);
 - c) **testovací část**, kdy děti z výšky cca 3 metrů pouštějí hnízda s vajíčky, předpokládaná doba je cca 10 min;
 - d) **vyhodnocení - zpětná vazba**, která trvá v rozmezí 10 – 30 min; cílem této etapy je diskutovat o průběhu prací a rozdělení jednotlivých rolí v týmu, zodpovědět si otázky, ukázat kritická místa (návod na otázky najdete v bodech o přínosu aktivity);
6. Všechny skupiny při práci pravidelně kontrolujeme, sledujeme jednotlivé aspekty aktivit, chování jednotlivých členů (role v týmu a celkový průběh realizace).
7. V případě nejistoty, snížené aktivity, chaosu u aktivit můžeme podporovat či navádět otevřenými otázkami. Neradíme, jak má projekt vypadat. Současně dbáme na to, abychom informaci sdělenou jednomu týmu předali i všem ostatním (snaha o spravedlnost). Příklady otázek:
 - Máte pilota chráněného ze všech stran?
 - Máte rozděleny role?
 - Víte, kdo bude co dělat?
 - Zkontrolovali jste si dobře výpočet materiálu a máte všeho dost?
 - Znáte riziková místa projektu? Jaká existují rizika?
8. Pokud všechny týmy zvládly svůj úkol a vajíčko (pilot) přežilo pád na zem z výšky, můžeme žáky vyzvat, aby vyzkoušeli větší výšku (projev se opravdu výborné projekty).
9. Pro bodování ovšem bereme v potaz prvotní nastavenou výšku (pokud se postupující týmy nedohodnou jinak).
10. Po ukončení aktivity je důležité celkové vyhodnocení – tedy nejen, zda tým uspěl, ale jak fungoval celý proces, práce v týmu, řešení kritických situací. Cílem je vést žáky k samostatnému myšlení, týmové spolupráci, schopnosti efektivně pracovat s chybou a podporovat růstové myšlení. Díky zpětné vazbě žáci uvidí, co příště mohou dělat lépe, efektivněji, získají zkušenost. V rámci této aktivity bývá úspěšnost (přežití pilota) kolem 30 %. Je proto velmi DŮLEŽITÉ ocenit i projekty, které neuspěly (jde o CELKOVÉ hodnocení práce, nápaditosti a všech dalších aspektů).
11. Výherce můžeme ocenit dárky, modely hnízd mohou být vystaveny ve škole.

Na co je třeba dbát:

- ✓ Slepí vejce musí jít vložit a zpět vytáhnout bez větší náročnosti (povoleny jsou „dveře na mašličku“, „možnost zasunutí a vysunutí“ apod.).
- ✓ Nepořádek je součástí hry – pokud se vejce rozbije, nic se neděje, hledáme další řešení.
- ✓ Z realizace aktivity využívat/vybírat pozitivní vzorce chování a jednání.
- ✓ Dělejte fotodokumentaci i při pouštění hnízd – nejlépe mít někoho, kdo bude určen jen na tuto aktivitu.
- ✓ V žádném případě nesdělujeme funkční varianty – padák z papíru, dvojité hnízdo...

Potřebné vybavení (pro 1 tým):

- ✓ papír A4 - 2 ks
- ✓ špejle - 40 ks
- ✓ brčka - 30 ks
- ✓ motouz - 1 ks
- ✓ lepicí páska - 2 ks
- ✓ nůžky - 3 ks
- ✓ slepičí vajíčka = piloti
- ✓ role papírových ubrousků a hadr na úklid

Časová náročnost: 90 - 120 min

Přínos dané aktivity pro jednotlivce a pozorovatelné hodnoty při řešení úkolů:

- ✓ kooperace v týmu a rozdělení rolí
- ✓ kreativita, rozmanitost, nápaditost při navrhování bezpečného hnízda pro vajíčko (pilota)
- ✓ otevřenost k nápadům druhých
- ✓ plánování činnosti a zapojení logického myšlení
- ✓ rozvoj ekonomického myšlení (zisk po realizaci projektu)
- ✓ schopnost synergie
- ✓ prokázání manuální zručnosti při stavbě hnízda
- ✓ flexibilita, která se projevuje při přijetí změn, jejich zapracování v rámci projektu (rychlost učení a práce s chybou)
- ✓ kritické myšlení (schopnost hledat slabá místa)
- ✓ týmové role – jejich rozdělení a přijetí (např. dotahovač, kontrolor, koordinátor – vůdce, řešitel – analytik, týmový hráč, stmelovatel apod.)
- ✓ práce s časem
- ✓ udržení pozornosti u aktivity (práce celého týmu po celou dobu plnění úkolů)
- ✓ dokončení celé aktivity (od nápadu přes realizaci k cíli)
- ✓ motivace nacházet cesty ke společnému řešení problému
- ✓ schopnost prosadit se (s nápady, ve vedení)

Finanční tabulky k vyrobení přistávacího modulu

Peníze zisk	Čas
50000	35
49000	36
48000	37
47000	38
46000	39
45000	40
44000	41
43000	42
42000	43
41000	44
40000	45
39000	46
38000	47
37000	48
36000	49
35000	50
34000	51
33000	52
32000	53
31000	54
30000	55
29000	56
28000	57
27000	58
26000	59
25000	60

Nákup	1ks	MAX
Papír A4	3 000 Kč	celkem 2 ks
Špejle	200 Kč	max 40 ks
Brčka	200 Kč	max 30 ks
Mo touz	1 000 Kč	1 ks
Lepicí páska	1 000 Kč	2 ks
Nůžky	1 000 Kč	3 ks

Otevření obchodu v průběhu	3 000 Kč
----------------------------	----------

Pilot	první kus	1 000 Kč
	druhý kus	3 000 Kč
	třetí kus	5 000 Kč
Pilot přežije	Prémie	10 000 Kč
Pilot zahyne	Sankce	10 000 Kč

- Vypočítejte náklady!
- Naplánujte dobu realizace!
- Vypočítejte zisk!

Odchylka v čase (skutečná realizace)	Každá minuta navíc = odečtení 3 000 Kč
--------------------------------------	--

Finanční analýza pro tvorbu přistávacího modulu

Název týmu:

Finanční plán – přistávací modul			
Základní náklady			
Název zboží	Počet kusů	Cena za kus	Cena celkem
Papír A4			
Špejle			
Brčka			
Mořouz			
Lepicí páska			
Nůžky			
Pilot			
Základní náklady celkem			

Plánovaný finanční výsledek projektu	
Plánovaný čas realizace (upozornění: odchylka v čase = penále)	
Předpokládané penále za odchylku v časovém plánu	
Pilot přežije (prémie)	
Pilot zahyne (sankce)	
Nákup zboží na plánovací modul (součet)	
Neplánované otevření obchodu za poplatek	
Neplánovaný nákup pilotů	
Plánovaný finanční výsledek celkem	

Skutečný výsledek po testu	
Skutečný čas realizace (upozornění: odchylka v čase = penále)	
Penále za odchylku v časovém plánu	
Pilot přežije (prémie)	
Pilot zahyne (sankce)	
Nákup zboží (součet)	
Neplánované otevření obchodu za poplatek	
Neplánovaný nákup pilotů	
Skutečný finanční výsledek	
Rozdíl od plánu	

MOUSE CAR

Základní popis:

Děti musí postavit MOUSE CAR. Cílem je, aby autíčko dojelo co nejdále. Stavba vyžaduje celou řadu dovedností a znalostí. Místo popisu zadání se podívejte na videa 😊. Jednou vidět je lepší než 2 x slyšet nebo 3 x číst. Video s MOUSE CARS:

<https://www.youtube.com/watch?v=kPAylXwryal>

https://www.youtube.com/watch?v=_XZ-u2872c4

Video se závodem MOUSE CARS:

<https://www.youtube.com/watch?v=FW5OYbv2zDk>

Principy fungování MOUSE CAR:

<https://www.youtube.com/watch?v=b7zWwo9dbiU>

Postup:

1. Rozdělíme žáky do jednotlivých týmů, které budou početně srovnatelné. Doporučený počet v týmu jsou 3 osoby (přípustné jsou i 4, myslíme na to, že při větším počtu účastníků dochází k tomu, že někteří nic nedělají).
2. Ideální je způsob jako ve sportovních hrách - např. v případě 6 týmů zvolíme 6 kapitánů, kteří si k sobě vyberou členy. Zdůrazníme, že jde o soutěž, proto potřebují co nejsilnější tým – tedy ať jednotlivé členy pečlivě vybírají s ohledem na jejich dovednosti. Každý kapitán postupně vybírá v každém kole 1 člena do týmu, dokud není třída rozdělena. V průběhu druhého kola již mohou s výběrem dalších členů radit dříve vybraní.
3. Pustíme videa s MOUSE CARS i s jejich závodem.
4. Realizace aktivity může probíhat několika způsoby – buď najednou v rámci projektového dne, rozdělením do časových úseků nebo propojením s jinými hodinami.
5. Jednotlivé týmy při práci sledujeme, podporujeme a odpovídáme na dotazy, které žáci mají. V případě nejistoty, snížené aktivity, chaosu, můžeme podporovat či navádět otevřenými otázkami. Neradíme ovšem, jak má práce vypadat. Současně dbáme na to, abychom informaci sdělenou jednomu týmu předali i všem ostatním (snaha o spravedlnost).
6. Při realizaci sledujeme také jednotlivé aspekty aktivit, chování jednotlivých členů (role v týmu a celkový průběh realizace).
7. Po dokončení staveb strojů zrealizujeme závod.
8. Kromě samotného závodu je možné doplnit ještě další aktivity – prezentaci výrobku (marketingové strategie, prezentační dovednosti), hodnocení designu auta, technického řešení apod.
9. Zvítězí autíčko, které dojede nejdál, nebo v případě hodnocení designu získá nejvíce bodů auto s nejlepším designem (dle předem nastavených kritérií soutěže).
10. Po ukončení aktivity je důležité celkové vyhodnocení – tedy nejen, zda tým uspěl, ale jak fungoval celý proces, práce v týmu, řešení kritických situací. Cílem je vést žáky k samostatnému myšlení, týmové spolupráci, schopnosti efektivně pracovat s chybou a podporovat růstové myšlení. Díky zpětné vazbě žáci uvidí, co příště mohou dělat lépe, efektivněji, získají zkušenost. DŮLEŽITÉ je ocenit i projekty, které neuspěly (jde o CELKOVÉ hodnocení práce, nápaditosti a všech dalších aspektů).
11. Výherce můžeme ocenit dárky, modely aut mohou být vystaveny ve škole.

Na co je třeba dbát:

- ✓ Žákům předem pusťte videa ze závodů (klidně i opakovaně), ale neukazujte jim návod ke stavbě před samotnou realizací; je možné jej pustit následně – až při nebo po vyhodnocení akce.
- ✓ Vhodné je zapojit pedagogy technických předmětů, se kterými mohou žáci probrat technické možnosti/parametry stavby (jako je: Fyzika, Matematika, Geometrie, Výtvarná výchova).
- ✓ Z realizace aktivity využívat/vybírat pozitivní vzorce chování a jednání.
- ✓ Dělejte fotodokumentaci, případně videonahrávky ze závodů – nejlépe je mít někoho, kdo bude určen jen na tuto aktivitu.

Potřebné vybavení (cca pro 5 MOUSE CARS):

Materiál	Množství
Špejle	1 balíček
Brčka	2 balíčky
Provázek – nit	5 kusů
Kartonová krabice	5 kusů
CD	20 kusů
Gumičky malé	1 balíček
Guma kulatá	2 metry
Plastelína	2 balíčky
Past na myši	5 kusů
Lepicí páska	5 kusů
Nafukovací balónek	4 kusy

Další materiál:

Sekundová lepidla, tavná pistole s náhradními tyčinkami a cokoliv, co by mohlo být užitečné – podložky, lepicí pásy, ložiska.

Časová náročnost – aktivitu je možné realizovat několika způsoby:

1. Najednou v čase zabere cca 90 – 120 minut (ukázat video, nechat plánovat, vyrábět, udělat závod a nakonec vyhodnotit).
2. V průběhu dvou nebo několika setkání:
 - a. Seznámení se s aktivitou – pustit videa, jak autíčka jezdí a z jejich závodu.
 - b. Následně nechat žáky, ať technické podmínky projednají s pedagogy z technických předmětů, kde se mohou inspirovat.
 - c. Plánování a výroba vlastního MOUSE CAR.
 - d. Závod samostatně nebo s fanoušky z jiných tříd.

Přínosem dané aktivity pro jednotlivce je rozvoj v následujících oblastech:

- ✓ logické myšlení
- ✓ technické myšlení
- ✓ umění plánování a rozvržení práce
- ✓ technické kreslení – geometrie
- ✓ manuální zručnost
- ✓ pracovní tempo a kvalita odvedené práce
- ✓ kooperace
- ✓ kreativita při navrhování
- ✓ přijímání nápadů druhých
- ✓ schopnost synergie
- ✓ flexibilita, která se projevuje při přijetí změn, jejich zapracování v rámci projektu (rychlost učení a práce s chybou)
- ✓ kritické myšlení – schopnost hledat slabá místa
- ✓ práce s časem
- ✓ udržení pozornosti u aktivity (práce celého týmu po celou dobu plnění úkolů)
- ✓ schopnost nacházet cesty k řešení problému
- ✓ schopnost prosadit se (s nápady, ve vedení)
- ✓ týmové role – jejich rozdělení a přijetí (např. dotahovač, kontrolor, koordinátor – vůdce, řešitel – analytik, týmový hráč, stmelovatel apod.)

Možností, jak zjišťovat silné a slabé stránky žáků přímo ve školách, i jejich předpoklady (logické a technické myšlení, umění plánovat, manuální zručnost, pracovní tempo a kvalita odvedené práce, kooperace, kreativita, komunikace s ostatními, týmové role), je celá řada. Ideálním nástrojem jsou aktivity realizované v rámci polytechnického vzdělávání. Inspirací pro Vás mohou být i pracovní listy, které vznikly v rámci programu Učíme se za školou (MAP Vítkovsko). Tento výstup je možné nalézt na webových stránkách: http://www.mapopavsko.cz/wp-content/uploads/2022/01/01_metodicke-listy_polytechnika_komplet.pdf. Autorkou všech pracovních listů je pedagožka MŠ Budišov nad Budišovkou – Bc. Zdeňka Sventková.

KONKRÉTNÍ AKTIVITY – JAK ZJISTIT SILNÉ/SLABÉ STRÁNKY A TALENTY (SEBEPOZNÁNÍ)

Velké množství materiálů sloužících ke zjištění silných/slabých stránek již bylo velmi dobře zpracováno v minulosti. Jedná se o komplexní nástroje, které umožňují žákům pojmenovat vlastní zdroje (silné stránky, v čem jsou dobří, co je pro ně důležité, jak vnímají sami sebe a jak jsou vnímáni druhými). Obsahují řadu sebepoznávacích her a aktivit, které umožňují získat tyto informace nedirektivní a zábavnou formou, prostřednictvím zážitku.

Nemá tedy smysl, abychom v této části představovali dílčí nástroje, které jsou jinde zpracovány v komplexní, ucelené podobě. Proto zde uvádíme odkaz na dva zdroje, které vznikly v Moravskoslezském kraji, jsou zdarma dostupné a je možné se jimi inspirovat (využít je k práci se sebepoznáním žáka). Přehled dalších inspirativních publikací je uveden v tabulkách na konci tohoto materiálu.

KOMPAS

http://www.mapopavsko.cz/wp-content/uploads/2022/01/kompas_pruvodce_web.pdf

- tohoto průvodce na cestě k vlastní budoucnosti vytvořili zaměstnanci MAS Opavsko v rámci projektu Místní akční plán rozvoje vzdělávání na území Opavska II
- obsahuje nástroje určené k poznání sama sebe (kdo jsem, jaký jsem, co umím a co chci, jaké mám hodnoty a možnosti)
- má podobu pracovního sešitu, do kterého mohou žáci postupně vyplňovat informace o sobě a zvoleném povolání

VERCAJK KARIÉROVÉHO PORADCE

[vercajk_karieroveho_poradce_web.pdf \(centrumkompetenci.cz\)](#)

- vytvořila skupina autorek (Madziová, Kolářová, Jakobová, Krejčová, Vosmíková) v rámci projektu Odborné, kariérové a polytechnické vzdělávání v MSK II, který byl spolufinancován z OP VVV a rozpočtu Moravskoslezského kraje
- tento materiál nabízí v teoreticko-metodické části informace o tom, jak kariérové poradenství efektivně zapojit do života školy (ve vazbě na klíčové charakteristiky dospívání a vývojové potřeby)
- těžiště ovšem leží v metodickém popisu aktivit (v podobě pracovních listů), které lze v rámci kariérového poradenství využít; ty jsou rozděleny do 4 tematických okruhů:
 - **já a mé okolí** (jaký jsem a jak mě vnímá okolí)
 - **sebeobraz** (jak já sám vnímám sám sebe)
 - **informovanost** (informace o dalším studiu i trhu práce)
 - **rozhodování** (podpora při rozhodování – co dál po ukončení střední školy)
- pracovní listy obsahují nejen podrobný popis aktivit, ale i otázky ke zpětné vazbě či různé alternativy
- materiál je určen primárně pro žáky středních škol, nicméně řadu aktivit je možné realizovat i na školách základních

PROJEKTOVÉ DNY (ANEV VYUŽITÍ AKTIVIT V PRAXI)

PROJEKTOVÝ DEN PRO ŽÁKY 6. – 8. TŘÍD: DIAGNOSTIKA BEZ DIAGNOSTIKY

PŘÍNOSY AKTIVNÍHO PROJEKTOVÉHO DNE

- žáci si budou lépe uvědomovat, kdo jsem, co umím – získané informace budou důležité v následujících letech při výběru další profesní dráhy a vzdělávání
- aktivity podpoří racionalizaci vnímání sama sebe – žáci se naučí vnímat a nacházet své silné stránky, současně si uvědomí i případné slabiny a oblasti, na kterých mohou pracovat
- v rámci skupinové práce poznají své spolužáky jiným pohledem – naučí se všímat si i jiných, než školních ne/úspěchů a zohledňovat jejich individuality, podporuje se týmový duch ve třídě
- rozvoj dalších dovedností a kompetencí
- kritické myšlení
- schopnost analyzovat a zpracovávat informace
- využití IT techniky v praxi (možnost zpracovat prezentaci)
- rozvoj prezentačních a komunikačních dovedností
- rozvoj kooperace mezi žáky
- pedagogové mohou získat pestřejší obraz o žácích a tak lépe pracovat na jejich rozvoji
- projektový den umožní sledovat práci v týmu a získané informace využít v poradenském procesu

PRŮBĚH PROJEKTOVÉHO DNE KROK ZA KROKEM

1. Seznámení s pravidly a cílem projektového dne

Děti potřebují vědět nejen CO, ale především PROČ

- ✓ **tento krok je důležitý u každého projektového dne**
- ✓ představte cíl projektového dne, pravidla projektového dne a specifika přístupu
- ✓ projděte celý proces – co je bude čekat, jaké kroky a aktivity
- ✓ vysvětlíte přínosy
- ✓ vyřešte s žáky všechny otázky a nejistoty, klidně formou diskuse, brainstormingu

2. Kdo jsem, aneb příprava SWOT analýzy

SWOT ANALÝZA je metoda, jejíž pomocí je možné identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené nejen s určitým projektem, ale i se sebou samým. Proto je vhodným nástrojem, ve kterém si žáci mohou ujasnit své vlastní předpoklady.

- Nejprve žákům vysvětlíte, co je cílem této části – projděte s dětmi tabulku, kterou mají vyplnit; diskutujte, vysvětľujte, podporujte je při vyplňování.
- Ve vazbě na klima ve třídě je možné nechat žáky pracovat ve skupině.

Podpůrné nástroje:

- ✓ Tabulka „moje profese“, ve které mají informace, co potřebují umět.
- ✓ Možné hrát před tím hry, např.:
 - **Jsem, mám, umím (podrobněji: Vercajk, str. 36)**
Každý žák dostane arch papíru, který rozdělí na 3 kolonky: jsem, mám umím. Lepicí páskou přilepíme každému arch na záda – úkolem je obejít své spolužáky a vzájemně si do kolonek napsat nějakou pozitivní vazbu (dovednost, vlastnost, tělesný vzhled...). Důležité je psát pozitivní nebo neutrální vzkazy, pokud neví, co by napsali, pak neuvádět nic.
 - **Já v obraze (podrobněji: Vercajk, str. 54)**
Spočívá ve vytvoření sebeobrazu v podobě koláže – výběr obrázků, nápisů z časopisů, které vystřihnou, nalepí a případně pomocí fixů dotvoří do podoby koláže, a to tak, aby je to co nejlépe charakterizovalo (co je baví, jaké jsou jejich silné stránky, co mají rádi, co je důležité x co nemají rádi, proti čemu se vymezují).

Důležitý je komplexní pohled na jejich osobu – učme je nacházet všechny své silné stránky.

Pracovní list k úkolu Moje SWOTka

Jméno a příjmení: Datum vyplnění:

Moje Silné stránky – Strengths	Moje Slabé stránky – Weaknesses
<p>O čem to je?</p> <ul style="list-style-type: none"> co dělám ve volném čase jaké mám dovednosti jaké mám koníčky které předměty mi jdou ve škole, které mě baví jaký jsem, jakou mám povahu co mě baví, co umím <p><i>Napište všechno, co vás napadá. Napište všechno, co o vás říkají vaši spolužáci.</i></p>	<p>O čem to je?</p> <ul style="list-style-type: none"> které předměty mi dávají zabrat čemu se vyhýbám, co se mi nechce dělat jaká vlastnost se mi na mě nelíbí <p><i>Napište všechno, co vás napadá. Napište všechno, co o vás říkají vaši spolužáci.</i></p>
Moje Příležitosti – Opportunities	Moje Hrozby – Threats
<p>O čem to je?</p> <ul style="list-style-type: none"> jaká vlastnost se mi líbí a chtěl bych jí mít co bych chtěl/a dělat za práci (práce) co bych se měl/a naučit, abych to mohl/a dělat co se můžu učit sám/sama (ve volném čase, kroužcích nebo jinde) které předměty ve škole bych měl/a umět, kde zaberu <p><i>Napište všechno, co vás napadá. Napište všechno, co o vás říkají vaši spolužáci.</i></p>	<p>O čem to je?</p> <ul style="list-style-type: none"> co mi brání, abych byl/a lepší kdy a proč říkám, že to nejde, že to dělat nemůžu co mi brání, abych některé věci, které jsou napsány vedle, dělal/a <p><i>Napište všechno, co vás napadá. Napište všechno, co o vás říkají vaši spolužáci.</i></p>

3. Co bych chtěl/a dělat aneb jaké profese mě lákají

V rámci tohoto bloku by si žáci/studenti měli udělat představu o tom, jaké profese existují, co k jejich výkonu potřebují a co by vlastně (na základě identifikace svých zálib a silných stránek) chtěli v budoucnu dělat (vzdělání, profese). Cílem tedy je, aby:

- začali přemýšlet nad tím, co by chtěli dělat
- přemýšleli nad tím, co k tomu musí umět – jaké předměty ve škole jsou důležité, jaké předpoklady musí splňovat (povahové, zdravotní), jaké dovednosti se jim hodí (kroužky, volnočasové zájmy, domácí aktivity)

Postup:

- ✓ 1. fáze: žáky rozdělíme do skupin, každá skupina si vybere profesi, která ji zajímá a k této profesi najde všechny potřebné informace (viz přiložená tabulka)
- ✓ 2. fáze: propojíme skupiny dle jednotlivých profesí (technické, zdravotní, humanitní) a necháme žáky diskutovat nad výstupy svých zjištění
- ✓ 3. fáze: prezentace jednotlivých profesí a zjištěných informací před celým publikem, diskuze v širokém plénu

Úkol pedagoga:

- ✓ neustále sledujte žáky, pomáhajte, podporujte; buďte připraveni na otázky a diskutujte
- ✓ v posledním kroku si společně projděte obě tabulky a pomozte dětem kriticky zhodnotit jejich předpoklady pro vybranou pozici; orientujte se na budoucnost – co může dělat, v čem se rozvíjet tak, aby tuto pozici mohl/a dělat

Podpůrné nástroje:

- ✓ PC: využijte IT techniku – děti mohou aktivně vyhledávat informace o profesích a požadavcích k výkonu; informace např. zde: <https://nsp.cz/vyuziti-pro-studenty>
- ✓ SWOTka – tabulka, ve které žáci uvedli důležité informace pro svou vybranou profesi, a se kterou je vhodné úzce pracovat
- ✓ Aplikace Můj život po škole: <https://www.muizivotposkole.cz/> je webová aplikace, která slouží k rychlé orientaci na trhu práce, pomáhá přemýšlet nejen nad budoucí profesí, ale i finanční gramotností. Vznikla v rámci projektů financovaných z prostředků EU a je k dispozici zdarma
- ✓ Možné zapojení her směrem k sebepoznání:
 - je možné využít karty a další hry, které se týkají profesní volby povolání a jsou ve výbavě školy, a které umožňují lepší sebepoznání;
 - týmová práce na jedné SWOT analýze, která povede k představení ideálního člověka (Supermana) a jeho předpokladů pro výkon činnosti (co musí umět, jaké potřebuje dovednosti, znalosti; které záliby ho k práci dovedou; jaký potřebuje zdravotní stav) – děti si touto formou týmového brainstormingu osvojí, jak nad sebou přemýšlet; pro zpestření je možné tuto aktivitu realizovat formou koláže (v takovém případě je nutné zajistit pro každou skupinu flipchartový papír, časopisy, nůžky a lepidlo);
- ✓ Možné zapojení her směřujících k tomu, co bych chtěl/a dělat:
 - Hádej, kdo jsem
 - Asociace
 - Co mě bolí
 - Kde pracuji

Moje profese (název profese):

Jméno a příjmení/název týmu:

Název profese:	
Jakou SŠ nebo VŠ budu muset studovat:	
Jaké předměty ze základní školy se mi budou hodit*:	
Jaké kroužky se mi budou hodit (vazba na dovednosti, znalosti):	
Jaké vlastnosti pro tuto profesi potřebuji:	
Co musí splňovat zdravotní stav:	
Co musím umět:	
Další poznámky:	

** Nejde jen o přijímací zkoušky, ale i o předměty, které využiji v budoucím zaměstnání.*

4. Vyhodnocení aktivit projektového dne

Smyslem je, aby na konci projektového dne žáci sdíleli své pocity a názory z průběhu celého dne.

Postup:

- ✓ vytvořit kruh pro otevřenou komunikaci
- ✓ pedagog vede diskusi zaměřenou na to, co si žáci z projektového dne odnesou => pedagog vede, klade otázky
- ✓ žáci hovoří => co si během dnešního dne uvědomili, zajímavé postřehy, pocity, přínos (nejen co je důležité při výběru další profesní cesty, ale i význam neformálního vzdělávání, koníčků apod.) – touto aktivitou je učíme diskutovat, popisovat emoce a pocity
- ✓ ve finále => pedagog může zhodnotit projektový den ze svého úhlu pohledu (jde především o hodnocení týmové práce, nikoliv jednotlivců – hodnotí aktivitu, kooperaci, týmový přístup atd.)

Závěrečné zhodnocení:

- ✓ připomenout, že další vzdělání i výběr profese se může a bude v průběhu života měnit, ale pokud budou vybírat podle svých dovedností, zvyšuje se jejich šance na budoucí spokojený a úspěšný život

5. Uložení materiálů

Vytvořené materiály je možné uschovat do portfolia žáků, které využijí i v následujících letech. Mohou představovat odrazový můstek pro další poradenskou práci.

PROJEKTOVÝ DEN PRO ŽÁKY 8. TŘÍD – PŘIJÍMAČKY NA ZKOUŠKU

PŘÍNOSY AKTIVNÍHO PROJEKTOVÉHO DNE

Obsahem projektového dne je projít celý proces výběru střední školy a realizaci přijímacích zkoušek nanečisto už v 8. třídě a zvýšit tak připravenost na situaci, která je čeká za rok. Tento krok žákům pomůže:

- ✓ s dostatečným předstihem se zorientovat v nabízených možnostech (ve vazbě na osobní předpoklady), ujasnit si volbu dalšího vzdělávání, hledat odpovědi na otázky s touto volbou spojené, rozšířit povědomí o školách v okolí a možných oborech
- ✓ posílit aktivizaci žáků a iniciativu v oblasti, která je pro zvládnutí přijímacího řízení nezbytná a podpořit tak vnitřní motivaci pro další vzdělávání
- ✓ uvědomit si všechna rizika spojená s přijímacím řízením díky postupnému procházení jednotlivých kroků (od výběru školy, přes vyplnění přihlášky až po realizaci přijímacích testů)
- ✓ zlepšit informovanost o možnostech dalšího vzdělávání ve vazbě na své možnosti, předpoklady a potenciál (uvědomění si svých schopností, nadání)
- ✓ zlepšit práci s informacemi (s reálným dopadem na sebe sama) – žáci si vyzkouší vyhledat informace, vyplnit potřebné dokumenty apod.
- ✓ rozvíjet kompetence a dovednosti – komunikační dovednosti a sebe prezentace, práce s IT, rozvoj kooperace a týmové spolupráce

Pedagogům pak přinese:

- ✓ pestřejší obraz o žácích, které vzdělávají
- ✓ přehled o jejich silných/slabých stránkách, způsobech rozhodování, zvládání práce pod stresem atd. ... tedy i významný zdroj pro další poradenskou práci

PRŮBĚH PROJEKTOVÉHO DNE KROK ZA KROKEM

1. Seznámení s pravidly a cílem projektového dne

Děti potřebují vědět nejen CO, ale především PROČ

- ✓ **tento krok je důležitý u každého projektového dne**
- ✓ představte cíl projektového dne, pravidla projektového dne a specifika přístupu
- ✓ projděte celý proces – co je bude čekat, jaké kroky a aktivity, představte potřebné nástroje a ověřte, že žáci mají potřebné znalosti
- ✓ vysvětlíte přínosy
- ✓ vyřešte s žáky všechny otázky a nejistoty, klidně formou diskuse, brainstormingu

2. Kdo jsem – aktualizace/doplnění dat

- ✓ V první fázi by každý žák (sám za sebe) měl zhodnotit své silné/slabé stránky, zájmy a osobnostní předpoklady. K tomuto kroku mohou sloužit výstupy z předchozího projektového dne (diagnostika bez diagnostiky). Vhodné je ovšem předem tyto výstupy aktualizovat a zjistit, zda se něco změnilo, posunulo. K tomuto kroku můžeme použít buď stávající tabulku s osobní SWOT Analýzou nebo vytvořit úplně novou.
- ✓ Pokud předchozí projektový den nebyl v 7. třídě realizován, měly by být alespoň některé kroky realizovány nyní (buď jako součást tohoto projektového dne, nebo samostatně předem).
- ✓ Cílem je ujasnit si, kam každý jednotlivec míří, a jaké dispozice k tomu má.

3. Možnosti vzdělávání v okolí – typy škol a podmínky přijetí

- ✓ Necháme na začátku žáky (formou brainstormingu) vyjmenovat obory, které je napadají ke studiu (obory zapisujeme na flip chart, můžeme použít lepicí lístečky, ať se nám pak s informacemi lépe pracuje a dobře se třídí), variantou je, že děti samy vypíší obor na lísteček a vlepí ho na flip chart.
- ✓ Rozdělíme žáky do týmu podle oborů, každý tým najde školy, ve kterých je možné vybrané obory studovat a zjistí, jaké jsou podmínky přijímacího řízení.

Metody práce: práce v týmech (diskuze, brainstorming, zapisování, výběr), i s celou skupinou

Doporučené vybavení: přístup k PC, flip chart, lepicí lístečky

Úloha pedagoga: pomoc s vyhledáváním informací, rozvoj diskuze; důležité je připomínat, že žádný obor není špatný – všechny jsou pro naši společnost důležité

Dílčí kroky:

- a) Výběr škol
- b) Identifikace požadavků k přijímacímu řízení
- c) Sumarizace informací – sepsání všech získaných informací na flip chart, rozdělení na pozitivní x negativní aspekty (co bude fajn x s čím se budu muset potýkat, srovnání studijních výsledků s požadavky)
- d) Prezentace zjištěných informací – ta může být spojena s přípravou .ppt prezentace, ať se zvyšují digitální kompetence + prostor pro diskuzi a doplnění informací

Podpůrné nástroje:

- Hra Gang Battle - na uvědomění si důležitosti všech profesí
- Asociace – co vše mě na SŠ bude čekat, co budu po vybrané SŠ dělat, profese
- Hádej, kde studuji - variace na hru Hádej, kdo jsem

4. Hlásíme se na školu

- ✓ v tomto kroku pracuje každý žák sám za sebe
- ✓ cílem je výběr vhodné školy a vyplnění přihlášky k přijímacímu řízení

Metody práce: individuální práce

Doporučené vybavení:

- přístup k PC, vyplněné flip charty z minulého kroku, formuláře přihlášek k přijetí na SŠ (pro každého žáka 2)
- na webových stránkách je možné najít seznam dokumentů, které je nutné k přijímacímu řízení vyplnit/doložit. Viz <https://www.prihlaskynastredni.cz/>

Úloha pedagoga: pomoc s vyhledáváním informací a volbou školy, pomoc s vyplněním formulářů, přijímání formulářů

Důležité:

Pedagog by v tomto kroku měl být co nejvíce nestranný. JE POUZE PRŮVODCEM ŽÁKA, tzn. nehodnotí, nesnaží se zvrátit žákovo rozhodnutí. K uvědomění, že na nějaký obor žák případně nestačí, by měl přijít žák sám (např. srovnáním požadavků školy s předpoklady žáka, absolvováním přijímacího řízení). Díky tomuto přístupu má pedagog současně možnost vhlédnout pod pokličku myšlenek žáka – schopnost rozhodovat se, kriticky zvažovat své možnosti, motivační faktory apod.

Dílčí kroky:

- ✓ Připravíme pro žáky formuláře přihlášky k přijímacímu řízení (každému 2).
- ✓ Necháme žáky, ať je vyplní – důležité je uvědomit si, na jakou školu budou přihlášku dávat (a že volba je jen omezená); k tomuto rozhodování budou mít k dispozici přehled škol, který byl vytvořen v předchozím kroku, ale i přístup k PC s připojením na internet, důležitá je i podpora pedagoga.
- ✓ Ke každé přihlášce je vhodné doložit i průvodní dopis, ve kterém žák uvede, co ho vedlo k volbě této školy, co je pro něj motivací k volbě, jaké má předpoklady (ve vazbě na podmínky přijetí).
- ✓ Přihlášky přijímá pedagog.

5. Jdeme na to, aneb přijímací řízení nanečisto

Těžko na cvičišti, lehko na bojišti

(klasické přísloví vojáků základní vojenské služby 😊)

- ✓ Cílem tohoto kroku je projít výběrovým řízením na zvolenou střední školu
- ✓ Na základě volby školy pravděpodobně dojde k rozdělení žáků na 2 skupiny:
 - a) žáci, kteří budou absolvovat přijímací řízení
 - b) žáci, kteří se budou hlásit na obory bez přijímacího řízení
- ✓ Pro plnění tohoto úkolu je proto nezbytné zajistit dostatečný tým pedagogů

Metody práce: individuální práce

Doporučené vybavení: skupina a) tužka, papír, testy z Cermatu

skupina b) přístup k PC s připojením k internetu

Úloha pedagoga: zadá úkoly, kontroluje plnění, měří čas, vyhodnocuje testy

Aktivita pro skupinu a):

- ✓ Připravíme prostředí, které se bude co nejvíce podobat oficiálnímu přijímacímu řízení (formální chování pedagoga, měření času, zákaz technologií apod.) – cílem je, aby žáci alespoň částečně okusili stres, se kterým se budou potýkat, a naučili se s ním trochu pracovat.
- ✓ Žáci si sednou po jednom do lavice a dostanou k vyplnění testy z Cermatu – možné je využít testy z předchozího roku:
 - <https://www.statniprijimacky.cz/cestina/ctyrlate-obory/testy-2023>
 - <https://www.statniprijimacky.cz/matematika/ctyrlate-obory>
- ✓ Po uplynutí časového limitu odevzdávají žáci testy pedagogům, kteří si nechají prostor pro rychlé vyhodnocení (výsledky je rovněž možné najít na webových stránkách Cermatu).
- ✓ Po vyhodnocení je možné srovnat výsledky testů s limity pro přijetí na jednotlivých školách (tyto limity mohou žáci zjistit během období, kdy bude pedagog testy vyhodnocovat).
- ✓ Po skončení testů je vhodné udělat se žáky krátkou zpětnou vazbu: probrat jejich pocity, míru stresu a techniky k jeho zvládnutí (některé základní informace jsou uvedeny v bodě č. 6).

Aktivita pro skupinu b):

- ✓ Úkolem žáků v této skupině bude připravit prezentaci na téma výběru studovaného oboru a profese.
- ✓ Prezentace by měla být vytvořena v .ppt a měla by obsahovat tyto informace:
 - motivaci, proč chci tento obor studovat
 - co je potřeba, abych v něm byl úspěšný – jaké dovednosti, znalosti
 - kde najdu uplatnění, co mohu dělat po škole

- ✓ Následuje prezentace zjištěných informací, případně práce ve skupině k výměně získaných informací

5. Vyhodnocení aktivit projektového dne/dnů

Čím víc se známe, tím více si můžeme pomáhat

Smyslem je, aby na konci projektového dne žáci sdíleli své pocity a názory z průběhu celého dne.

Postup:

- ✓ vytvořit kruh pro otevřenou komunikaci
- ✓ pedagog vede diskuzi zaměřenou na to, co si žáci z projektového dne odnášejí => pedagog vede, klade otázky
- ✓ žáci hovoří => co si během dnešního dne uvědomili, zajímavé postřehy, pocity, přínos (nejen co je důležité při výběru školy, ale i např. působení stresu/tlaku na tento výběr) – touto aktivitou je učíme diskutovat, popisovat emoce a pocity
- ✓ ve finále pedagog může zhodnotit projektový den ze svého úhlu pohledu (jde především o hodnocení týmové práce, nikoliv jednotlivců – hodnotí aktivitu, kooperaci, týmový přístup atd.)

Závěrečné zhodnocení:

- ✓ připomenout, že další vzdělání i výběr profese se může a bude v průběhu života měnit, ale pokud budou vybírat podle svých dovedností, zvyšuje se jejich šance na budoucí spokojený a úspěšný život
- ✓ výběr střední školy je důležitý, ale není limitující – řada úspěšných osob nakonec dělá něco úplně jiného, než studovala na střední škole

6. Pár tipů, jak zvládnout stres

Kvalitní praktická příprava – vše, co v tomto projektovém dni děláme, má za cíl být připraven/a na to, až ten den přijde!

Jak na samotný den přijímacích zkoušek?

- ✓ dobře se vyspěte
- ✓ snažte se myslet pozitivně
- ✓ soustředte se na přítomný okamžik – tady a teď
- ✓ najděte si čas na relax a odreagování
- ✓ sdílejte své pocity se svými blízkými a kamarády, i ostatní pociťují stres
- ✓ zklidněte svůj dech (naučte se uklidňující dechová cvičení)
- ✓ používejte antistresové pomůcky
- ✓ pokud vám to pomáhá, mějte u sebe věc, která vám dělá radost, např. talisman
- ✓ v klidu si projděte úlohy, začněte těmi, které zvládnete

PROJEKTOVÝ DEN PRO ŽÁKY 9. TŘÍD A SŠ – VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ NANEČISTO

PŘÍNOSY AKTIVNÍHO PROJEKTOVÉHO DNE

- ✓ zvýšení informovanosti o obsahu jednotlivých profesí a požadavcích
- ✓ získání povědomí o vzdělání, které mě dovede k vysněné práci
- ✓ sebeuvědomění si svých schopností, nadání, předpokladů (schopnost racionálně posuzovat sám sebe)
- ✓ podpora reálného pohledu na pracovní svět, vč. schopnosti orientovat se na trhu práce
- ✓ rozvoj dovedností potřebných pro úspěšné uplatnění na trhu práce:
 - schopnost vyhledávat a zpracovávat informace, rozvoj kritického myšlení
 - zpracování potřebných dokumentů (CV, motivačního dopisu)
 - využití IT techniky v praxi
 - příprava na pohovor a jeho absolvování
 - rozvoj komunikačních dovedností a sebe prezentace
- ✓ rozvoj kooperace mezi žáky
- ✓ pedagogové mohou sledovat práci v týmu a získané informace využít v poradenském procesu

PRŮBĚH PROJEKTOVÉHO DNE KROK ZA KROKEM

1. Na úvod osobní story

Příklady táhnou

- ✓ vyberte osobnost, která má zajímavý život – představte, jak se dostala k tomu, co dělá (osobní příběh – profesní historie, odkaz na koníčky, studované obory ve vazbě na vykonávané profese apod.)
- ✓ čím bližší je osoba (nebo známější) pro děti, tím je její příběh zajímavější a více motivační
- ✓ na tomto příběhu dokumentovat, o co nám v tento den půjde (hledat směr a využít potenciál)

2. Seznámení s pravidly a cílem projektového dne

Děti potřebují vědět nejen CO, ale především PROČ

- ✓ představte cíl projektového dne, pravidla projektového dne a specifika přístupu
- ✓ projděte celý proces – od výběru profese, přes analýzu kvalifikačních a dovednostních předpokladů až po přípravu životopisu a výběrový pohovor
- ✓ vysvětlíte přínosy – klidně formou brainstormingu, zážitkového učení
- ✓ představte potřebné nástroje – ověřte, že žáci mají potřebné znalosti
- ✓ rozdělte žáky do skupin – potřebujeme vytvořit výkonné týmy, které budou tvořit žáci s různými dovednostmi, znalostmi a schopnosti

- vyberte 4 kamarády, udělejte z nich kapitány, ať si ze třídy sami ustaví týmy (kapitán vybírá 1. žáka, další žáky už vybírá celý tým, který se postupně tvoří)
- důležité: narušit ustálené skupiny

3. Začínáme – výběr a charakteristika profese

Škola hrou v praxi

- ✓ každý tým musí vybrat jednu profesi, se kterou bude následně pracovat

Metody práce: práce v týmech (diskuze, brainstorming, zapisování, výběr), i s celou skupinou (improvizační hry)

Doporučené vybavení: papíry, flipcharty, tužky/fixy, lepicí lístečky a další dle výběru hry

Úloha pedagoga: důležitá je podpora, rozvoj diskuze

Dílčí kroky:

- Výběr profese
- Identifikace charakteristických prvků:
 - vzdělání a dovednosti (co musím umět)
 - náplň práce
 - koho budu potkávat, s kým budu pracovat
 - požadavky na zdravotní stav, zdravotní hrozby
 - nezbytné vybavení pracoviště, pracovní oděv
 - slabé a silné stránky, zajímavosti
- Sumarizace informací – sepsání všech získaných informací na flip chart, rozdělení na pozitivní x negativní aspekty (co bude fajn x s čím se budu muset potýkat), co mohu ovlivnit (vzdělání, kondice...)

Doporučení:

Využít improvizační hry (viz pracovní listy), které pomohou k orientaci v jednotlivých profesích:

- ✓ pomohou zábavnou formou získat řadu informací
- ✓ vedlejším efektem je propojení týmu, práce ve skupině, uvolnění atmosféry
- ✓ hry je možné hrát se všemi žáky (celou skupinou) a využít postupně všechny vybrané profese
- ✓ vhodné hry:
 - **Asociace**
 - **Škála**
 - **Živý obraz z pracoviště**
 - **Kde pracuji**
 - **Co mě bolí**

d) Připravujeme se na výběrové řízení

- ✓ každý tým si ke své profesi najde inzeráty, vypíchne nejčastější požadavky zaměstnavatelů, řeší výběr a přípravu kandidáta na výběrové řízení

Metody práce: aktivita realizovaná ve výkonných týmech (práce s PC – vyhledávání, třídění informací, diskuze, zapisování)

Doporučené vybavení: přístup k PC, papíry, flipcharty, tužky/fixy, lepicí lístečky

Úloha pedagoga:

- pomoc při vyhledávání informací, odkazy na pracovní portály, poradenské firmy, sociální sítě a skupiny
- náležitosti životopisu a motivačního dopisu – informace, struktura, vzory, zdroje
- představení kreativních programů, ve kterých je možné životopis zpracovat

Dílčí kroky:

- a) Vyhledání inzerátů
- b) Identifikace nejčastějších požadavků a jejich srovnání s tím, co jsme zjistili v předchozím kroku (Odpovídají potřeby zaměstnavatelů našim zjištěním? Je potřeba něco doplnit? Je některá požadovaná dovednost zbytečná?)
- c) Výběr jednoho člena z týmu jako kandidáta na pracovní místo (pro tohoto kandidáta budou vytvořeny dokumenty, zbylí členové vystupují v roli poradce)
- d) Příprava kandidáta na pohovor – tvorba životopisu a průvodního dopisu s využitím zjištěných informací

e) Realizace výběrového řízení

- ✓ vytvoření komise a realizace dílčích pohovorů s kandidáty

Metody práce:

- skupinová forma
- rozhovor, který může probíhat v češtině, ale může být i doplněn o anglické otázky nebo být celý veden v angličtině

Doporučené vybavení:

- úprava stolů pro pohovor
- snažíme se využít všechny dosud vytvořené podklady (pracovat s životopisem, vytisknout otázky, které našly jednotlivé týmy a které dostane komise k dispozici)

Úloha pedagoga:

- pedagog by měl být zapojen jako vedoucí komise

- při pohovoru je dobré být pozitivní, pokud chceme mít „zlého“ člena komise, pak by jej měl hrát pedagog
- je nezbytné podporovat kandidáty (pokud se zablokují, podpořit je, vysvětlit, že je to v pořádku, přejít k další otázce)

Dílčí kroky:

- a) vytvoření komise – komise se skládá ze studentů ostatních skupin a pedagoga v roli vedoucího, celkem ji tvoří cca 3 – 4 osoby, komise dostane všechny potřebné podklady (vytištěné otázky, předaný životopis uchazeče) a domluví se na rolích/otázkách
- b) zahájení pohovoru – od samotného počátku (vstup, podání rukou, usazení)
- c) vedení pohovoru – snažíme se, aby se ptali všichni členové komise, podporujeme zapojení všech; ostatní spolužáci jsou v roli sledujících
- d) skončení pohovoru – na konci je vždy nezbytné ocenit odvahu kandidátů, kteří šli na pohovor před komisi (ideálně vyprovokovat potlesk, poděkovat za názornou ukázkou – jako „dárek“)
- e) hodnocení výběrových pohovorů
 - po každém pohovoru vytáhnout především funkční reakce na otázky a další pozitivní věci
 - důležitá je zpětná vazba i od sledujících – co by ocenili, co by udělali jinak, co je zaujalo a čeho si všimli
 - pozor – pokud něco nefungovalo, je nutné s tím pracovat citlivě
 - na konci opět poděkovat kandidátovi – je důležité, aby odcházel s pozitivním pocitem
- f) následují další komise pro další kandidáty – v jednotlivých komisích střídáme členy z ostatních skupin (žáky, kteří nebyli kandidátem)

f) Vyhodnocení celého projektového dne

- ✓ vytvořit kruh pro otevřenou komunikaci
- ✓ pedagog vede diskusi zaměřenou na to, co si žáci z projektového dne odnesou => pedagog vede, klade otázky
- ✓ žáci hovoří => co si během dnešního dne uvědomili, sdílejí zajímavé postřehy, pocity, přínos (nejen co je důležité při výběru další profesní cesty, ale i význam neformálního vzdělávání, koníčků apod.)
- ✓ ve finále pedagog může zhodnotit projektový den ze svého úhlu pohledu (jde především o hodnocení týmové práce, nikoliv jednotlivců - hodnotí aktivitu, kooperaci, týmový přístup atd.)

PÁR RAD, JAK PRACOVAT S RODIČI

Při rozhodování mladých lidí o výběru střední či vysoké školy nebo o volbě budoucího povolání hraje roli celá řada vlivů a mezi ty nejdůležitější patří bezpochyby rodiče. Rodiče jsou pro kariérového poradce důležitými partnery. Přestože se někdy nedaří rodiče aktivně zapojit do procesu plánování volby povolání či výběru oboru nebo školy, je nezbytné o to různými způsoby usilovat.

Na prvním místě je společná komunikace založená na vzájemné důvěře.

Kariérový poradce by měl s rodiči komunikovat, ať už prostřednictvím individuálních konzultací, vyžádaných tou či onou stranou, nebo skupinových setkání, kde však poradce může sdělit informace spíše obecného charakteru, které se týkají všech a nezohledňují specifika konkrétního žáka či studenta.

SKUPINOVÁ SETKÁNÍ

Nejčastěji se témata skupinových setkání s rodiči týkají přijímacích zkoušek:

- *Jak probíhají přijímací zkoušky a co obnášejí?*
- *Jak se lze na přijímací řízení připravit a co se dětem doporučuje?*
- *Jaké jsou spádové střední či vysoké školy pro danou lokalitu/obor?*
- *Jaký je časový harmonogram a souslednosti jednotlivých kroků v čase?*
- *Co dělat, když se dítě na vybranou školu nedostane a jaké jsou možnosti?*

Informace poskytované poradci lze rozšířit i o další oblasti týkající se trhu práce:

- *Jaké jsou aktuální požadavky trhu práce?*
- *Které obory jsou více nebo méně žádané a poptávané zaměstnavateli?*
- *Jak jsou konkrétní pozice na trhu práce finančně ohodnoceny?*
- *Jaké obory a školy je nutné pro danou profesi vystudovat?*
- *Jaké jsou možnosti exkurzí či dnů otevřených dveří v okolních firmách?*
- *Jaké jsou v oblasti trhu práce trendy a které profese mají budoucnost?*
- *Jaký je poměr nabídky a poptávky co do počtu volných míst a uchazečů?*
- *Jak se připravit na pracovní pohovor a co výběrové řízení obnáší?*

Tyto údaje mohou pomoci rodičům získat aktuální přehled o trhu práce a lépe se zorientovat v současných trendech. Doporučujeme tato setkání iniciovat formou **společných besed či workshopů**, do kterých lze zapojit i odborníka, např. z úřadu práce nebo pracovního psychologa či zástupce zaměstnavatele (personalistu), kteří pomohou zodpovědět otázky rodičů a poskytnou bližší detaily. Stručně lze rodiče informovat také mailem nebo prostřednictvím „třídních schůzek“, ale touto formou není možné jít do hloubky, proto jsou cílená společná setkání efektivnější.

Mnohé školní kariérové aktivity vedou k prohloubení sebepoznání žáků a rozšíření jejich obzorů. Jejich výstupy jsou tedy skvělým odrazovým můstkem pro rodinnou debatu o dalším směřování. Každá škola funguje trochu jinak a je vhodné se zamyslet, jaký způsob předávání informací o realizovaných kariérových aktivitách bude nejlépe fungovat. Mezi nápady, které se na řadě škol osvědčily, patří například vyčlenění místa na webových stránkách školy či shromažďování výstupů kariérových aktivit do portfolií žáků, která jsou následně s rodiči sdílena.

INDIVIDUÁLNÍ SETKÁNÍ

Zprostředkováním odkazů na klíčové informační zdroje, pořádáním besed či nabídkou individuálních konzultací můžeme rodičům jejich nelehkou úlohu velmi usnadnit. Při nabídce této podpory se vyplatí vyjít z aktuálních potřeb rodičů a jejich časových možností, kdy individuální konzultace mohou probíhat i online v čase, na kterém se předem kariérový poradce s rodiči dohodnou.

Kariérový poradce může rodiče a jejich děti přivést vhodně volenými otázkami a aktivitami k tomu, aby se volba školy nebo povolání neřídila hlavně podle toho, jakou práci dělají rodiče nebo jakou školu studovali. Bohužel tento faktor následnictví stále často rozhodování až příliš silně ovlivňuje. Samozřejmě že rodinná tradice určité profese má svou váhu, ale nemělo by to být tím hlavním rozhodujícím faktorem (*Když můj táta je ředitel školy a máma je učitelka, co jiného mi zbývá než být také pedagogem?*). Ano, i genetické předpoklady mohou svým způsobem hrát roli a „nahrávat“ dítěti díky zděděným vlastnostem uvažovat o obdobné profesi, jakou si zvolili rodiče. Nicméně vždy je třeba posuzovat konkrétní specifické předpoklady a individuální potenciál každého dítěte zvlášť. To by si měli rodiče uvědomit a kariérový poradce jim v tomto může být velmi nápomocný.

Správně volenými a směřovanými otázkami lze rodiče přimět k užitečné reflexi. Cílem těchto otázek je, aby si rodiče uvědomili, že při volbě školy nebo povolání pro jejich dítě je dobré vzít v potaz nejen zájmy a aktuální studijní výsledky či rodinnou tradici, ale i hodnoty, osobnostní nastavení či potřeby mladého člověka.

Okruchy otázek pro komunikaci s rodiči, které mohou být v tomto směru užitečné:

- Co Vaše dítě rádo dělá, co ho baví a naplňuje? Kdy zapomíná na čas?
- Co Vaše dítě umí, v čem vyniká, jaké jsou jeho hlavní silné stránky?
- Co se dítěti podařilo, jaké jsou jeho dosavadní úspěchy ve škole i mimo ni?
- O co Vaše dítě usiluje, jaká jsou jeho přání, touhy a cíle do budoucna?
- Jak Vaše dítě rádo tráví svůj volný čas, jaké volí činnosti a aktivity?
- Jaké má Vaše dítě životní vzory? Co nebo koho nejvíce uznává?
- Jakých schopností a dovedností si vy sami na Vašem dítěti nejvíce ceníte?
- Jaká jsou tři slova, která nejlépe vystihují Vaše dítě?
- Jak Vaše dítě vnímá okolí (rodina, kamarádi)? V čem vidí jeho potenciál?
- Jaké možnosti se Vašemu dítěti nabízejí z hlediska budoucího uplatnění?

Úkoly pro společnou práci žáků a rodičů:

- Zeptat se rodičů/jiných dospěláků:
 - o Jak si vybírali střední/vysokou školu a povolání?
 - o Kdo jim pomohl se rozhodovat?
 - o Kdyby se rozhodovali znovu, vybrali by si stejnou školu? A proč?
 - o Co jim střední/vysoká škola dala pro život?
- Nechat rodiče vydefinovat silné stránky svého dítěte a spolu s dítětem je prodiskutovat (Jak to vidí rodič, jak to vidí dítě? A jak si dítě myslí, že to vidí rodič?)

Na pomoc pro otevření komunikace mezi rodiči mohou pomoci tzv. komunikační karty. Inspiraci je možné nalézt např. zde: <https://petradrahonovska.wixsite.com/website-5>

PRACOVNÍ LIST Č. 5: KOUČOVACÍ OTÁZKY PRO RODIČE

Tento pracovní list slouží jako nástroj pro strukturované úvahy rodičů nad potenciálem svého dítěte. Při této reflexi si uvědomí, v čem jejich dítě vyniká, pro co má předpoklady a na čem může stavět svou profesní kariéru.

Zadání:

Rodiče si kladou níže uvedené otázky v libovolném pořadí a dle vlastního výběru, průběžně nebo postupně. Otázky jsou inspirací k tomu, aby reflexe rodičů byla cílená a efektivní, aby maximálně směřovala k uvědomění a utřebením myšlenek. Odpovědi zaznamenané do pracovního listu lze následně rozvést v diskusi s dítětem nebo kariérním poradcem při rozhovoru, který se týká rozhodování ohledně volby povolání nebo výběru studijního oboru/školy.

Co dítě rádo dělá, co ho baví? Kdy zapomíná na čas a na všechno kolem?	
Co dítě umí, v čem vyniká oproti ostatním?	
Co se dítěti daří nebo nejvíce podařilo? A co je důkazem jeho úspěchu?	
Jaké má dítě životní vzory, koho uznává?	
Jaká jsou tři slova, která nejlépe vystihují vaše dítě?	
Jaké jsou nejsilnější stránky vašeho dítěte?	
V jakých oblastech se to nejvíce projevuje?	
V čem konkrétně vaše dítě oceňuje okolí? (rodina, kamarádi, spolužáci, učitelé)	

ODKAZY A INSPIRACE

KNIHY

Název knihy	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Slabikář neformálního vzdělávání	Neformální rozvoj a vzdělávání dětí.	1. - 2. stupeň ZŠ	slabikar_digital_cs.pdf (slabikarnfv.eu)
Publikace pro multipotenciály	Publikace je věnována tzv. multipotencionálům - lidem, kteří mají řadu zájmů, věnují se více projektům. Radí, pomocí jakých strategií se dá zaměřit na více projektů. Jak se vypořádat s pocity, jako je strach, že člověk nebude nejlepší, či vina, protože o něco ztratil zájem.	napříč	publikace pro multipotenciály - Emilie Wapnick Databáze knih (databazeknih.cz)
Atlas školství	Publikace a webové stránky pro výběr střední školy a dále VOŠ, jazykové školy nebo VŠ.	2. stupeň ZŠ	Vysoké školy, střední školy, ZŠ a jazykové školy v celé ČR (atlasskolstvi.cz)
(Ne) pošli to dál	Autobiografie Radka Bangy - jak překonat překážky a jít za svým snem ...	napříč	Radek Banga: (Ne)pošli to dál Albatrosmedia.cz
EKS	Rozcestník na řadu publikací, které vytvořila společnost EKS ke kariérovému poradenství sebepoznání a zvažování budoucí kariéry.	2. stupeň ZŠ studenti SŠ	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Rozmanitý svět kariérového poradenství	Publikace pro kariérové poradce, která je dostupná zdarma po vyplnění registračního formuláře.	napříč	Rozmanitý svět kariérového poradenství - inspirace do praxe EKS (ekscr.cz)
Spokojený kariérový poradce	Podpora spokojenosti kariérových poradců.	napříč	Spokojený kariérový poradce EKS (ekscr.cz)
Kariérové poradenství na každý pád	Co a pro koho je kariérové poradenství.	napříč	Kariérové poradenství na každý pád - Helena Košťálová Databáze knih (databazeknih.cz)
Rozvoj kariérového poradce	Výchovné a kariérové poradenství - obsah a příklady aktivit.	2. stupeň ZŠ	Rozvoj kariérového poradce - RKAP (raabe.cz)
Cesta za horizont kariérového poradenství	Publikace pro kariérového poradce, jak se vztah k sobě, komunitě a širšímu světu promítá do kariérového poradenství a nač si dát pozor.	kariéroví poradci	https://ekskurzy.cz/cs/nase-publikace

Název knihy	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Nejste na to sami	Publikace pro kariérové poradce škol.	kariéroví poradci pedagogové	https://ekskurzy.cz/sites/default/files/publikace/ke_stazeni/nejste-na-to-sami-896.pdf
Kariérové poradenství ve škole – kvalitně a profesionálně	Příklady dobré praxe.	kariéroví poradci	https://vzdelavanivsem.cz/files/files/KP_kvalitne.pdf
Klíčové faktory kariérového rozhodování	Výzkumná zpráva, jak jsou klíčová rozhodnutí, která mladí lidé přijímají, často ovlivněna rodinnými tradicemi, přáteli, vzory, médií a sociální situací.	kariéroví poradci	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Praktický průvodce kariérového poradce pro 21. století	Metodika je určena zejména pro poradce z praxe, kteří pracují přímo s klienty, na úřadech práce, na školách, v neziskových organizacích či v privátním sektoru. Čtenáři zde naleznou přehled kariérových teorií v kostce spolu s historickými souvislostmi, které vývoj kariérového poradenství ovlivnily. Mají také možnost nahlédnout do "lektorské kuchyně" autorů a inspirovat se aktivitami, které v poradenské práci využívají.	kariéroví poradci	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Přes příběhy k lepším vztahům (tipy do třídnických hodin)	Metodika, která přináší inspiraci na zážitkové aktivity do třídnických hodin, které pomáhají budovat dobré vztahy mezi spolužáky. Je určena především třídním učitelům, kteří s žáky tráví nejvíce času a mají tak největší možnost ovlivnit klima ve třídě.	2. stupeň ZŠ	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Navigace světem práce	Publikace je určena všem, kdo hledají práci, uvažují o změně zaměstnání či hledají rovnováhu mezi pracovním a osobním životem. Stejně tak ji lze ale využít při práci s klienty přímo v poradenské praxi.	studenti posledních ročníků SŠ	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Podpora kvality kariérového poradenství na středních školách	Metodická podpora kariérového poradce na střední škole.	studenti SŠ	sultana.pdf (euroguidance.cz)
Metodická příručka k tématu Člověk a svět práce	Příklady práce s žáky a studenty v kariérovém poradenství.	žáci ZŠ studenti SŠ	Metodická příručka k tématu Člověk a svět práce.pdf (vzdelavanivsem.cz)

APLIKACE

Název aplikace	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Coumim.cz	Online aplikace www.coumim.cz využívá princip portfolia a podporuje děti v mapování svých dovedností a jejich dokládání důkazy. Nástroj vede děti k sebehodnocení, nabízí také možnost spolupráce dítěte a rodiče nebo dítěte, rodiče a učitele.	Aplikace je vhodná pro děti ZŠ od 3. - 4. třídy nahoru až po středoškoláky	Aplikace "Co umím" - důkaz tvého úspěchu - Informační centrum pro mládež České Budějovice (icmcb.cz)
Cesta kariérou (aneb Honza jde do světa)	Aplikace pro všechny, kteří se ocitli na křižovatce své kariéry, vzdělání nebo hledají první práci. Cesta kariérou poskytuje rady a tipy, které pomáhají v rozhodnutí, a nabízí kontakty na odborné poradce.	napříč	http://cestakarierou.cz/
Můj život po škole	Aplikace k volbě povolání s vazbou na vzdělání, výdělek a životní náklady.	2. stupeň ZŠ	Můj život po škole - rozcestník (mujzivotposkole.cz)
Cesta k zaměstnání	Aplikace (hra), která provádí žáky procesem hledání práce a naučí, jak získat báječnou práci.	žáci SŠ	https://cestakzamestnani.cz/

HRY

Název hry	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Kiwi karty	Karty pro orientaci ve světě práce a uvědomění si svých silných stránek.	7. – 9. třída ZŠ	Kiwi karty (careers.govt.nz)
Silné stránky	Karty pro využití při volbě povolání a kariérovém poradenství.	napříč	SILNÉ STRÁNKY Strength cards (b-creative.cz)
Jobbkort	Kartičky pro výběr povolání a kariérové poradenství.	napříč	JOBBKORT Inspirace k výběru povolání (b-creative.cz)
Vzhůru do světa povolání!	Formou hry seznamuje děti s volbou povolání (146 profesí) a informacemi o požadovaném vzdělání, schopnostech, dovednostech, prostředí i finančním ohodnocení. Hra byla vytvořena ve spolupráci s PP.	pro děti od 4. třídy ZŠ i jejich rodiče (2 – 8 hráčů)	https://skolnihry.cz/hry/vzhuru-do-sveta-povolani

PRACOVNÍ LISTY

Název hry	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Adame, dneska už neva, že letadlo řídí Eva	Kreativní metodická pomůcka pro mateřské a základní školy. Tyto pracovní listy jsou zaměřeny na téma povolání a mají dětem pomoci bourat stereotypy, které se váží k výběru profese na základě pohlaví.	děti MŠ 1. stupeň ZŠ	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Trénujeme kompetence (pracovní listy pro rozvoj demokratického klimatu)	Soubor pracovních listů, které jsou zacílené na rozvoj občanských, sociálních a osobnostních kompetencí žáků druhého stupně. U každé aktivity naleznete praktický manuál, jak při její realizaci postupovat.	2. stupeň ZŠ	https://www.ekscr.cz/cs/publikace
Kariérko	Pracovní listy pro žáky k využití při volbě povolání.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ	Pracovní listy > Kariérko.cz (kariérko.cz)
Kompas	Pomáhá žákům uvědomovat si své silné/slabé stránky, hodnoty a možnosti na trhu práce.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ	kompas_pruvodce_web.pdf (mapopavsko.cz)
Vzkazník	Rady a postřehy k volbě studia od deváťáků, kteří nastoupili na střední školy.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ	LONŠTÍ DEVÁŤÁCI LETOŠNÍM DEVÁŤÁKŮM (uradprace.cz)

PŘÍPRAVNÉ TESTY K PŘIJÍMACÍMU ŘÍZENÍ

Název portálu	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Scio.cz	Přípravné testy na střední a vysoké školy.	žáci 9. tříd ZŠ studenti SŠ	Scio - Oficiální stránky
Zkoušky nanečisto	Přípravné testy na střední a vysoké školy.	žáci od 5. tříd ZŠ studenti SŠ	Zkoušky nanečisto (zkousky-nanecisto.cz)
Cermat	Přípravné testy na střední školy.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (cermat.cz)

VIDEOSPOTY

Název hry	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Řemeslo má respekt	Videa o řemeslech.	1. - 2. stupeň ZŠ	Řemeslo má respekt (misk.cz)
Videospot - Jak vybrat školu	Videospoty – rady, jak si vybrat školu.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ	Jak vybrat školu - YouTube
Infoabsolvent	Informační videa o oborech studia.	2. stupeň ZŠ	https://www.infoabsolvent.cz/VideoObory/
Řemeslo je cool	Videa o řemeslech.	2. stupeň ZŠ	Úvod ŘEMESLO JE COOL (remeslojecool.cz)
Řemeslo nenahradíš	Videa o řemeslech.	2. stupeň ZŠ	Řemeslo nenahradíš Prima (prima.cz)

UŽITEČNÉ WEBOVÉ STRÁNKY K VOLBĚ POVOLÁNÍ

Webové stránky	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Střední školy.cz	Seznam středních škol včetně dnů otevřených dveří.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ	Stredniskoly.cz – Seznam středních škol a oborů
Infoabsolvent	Informace o oborech studia.	2. stupeň ZŠ	Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce Infoabsolvent.cz
Národní soustava povolání	Podrobné popisy povolání.	napříč	Národní soustava povolání (nsp.cz)
Volba kariéry	Užitečné info pro všechny v oblasti kariéry pro žáky. Pro školy web nabízí seznam zaměstnavatelů, kteří nabízejí praxe, stáže, exkurze.	napříč	Úvod Volba kariéry v MSK (volbakariery.cz)
Česká asociace kariérového poradenství	Informace, poradenství a vzdělávání kariérových poradců v ČR.	kariéroví poradci	CAKP.cz

Webové stránky	Podrobnější informace	Cílová skupina	Odkaz na web
Career Designer	Kariéroví poradci, koučové - k dispozici všem zájemcům o kariérové poradenství.	napříč	Career Designer - o nás - Drahoňovská Petra
Kariérové poradenství pro 21. století	Modulový vzdělávací online kurz pro kariérové poradce.	kariéroví poradci	Kariérové poradenství pro 21. století E-learning (careerguidancecourse.eu)
Euroguidance	Kariérové poradenství v ČR i Evropě.	kariéroví poradci	Úvod (euroguidance.cz) https://www.euroguidance.cz/nastroje-a-metodologie.html
IPS - Úřad práce ČR	Kariérové poradenství pro žáky a studenty i širokou veřejnost.	napříč	Informační a poradenská střediska Úřadu práce ČR (uradprace.cz)
Cermat	Informační web o přijímacím řízení na SŠ, zkušební testy.	žáci 8. – 9. tříd ZŠ studenti SŠ	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (cermat.cz)
Národní pedagogický institut	Metodická podpora pedagogů.	napříč	https://www.npi.cz/
Kariéroví poradci, koučové, lektori- Fb	Užitečné info kariérového poradenství, webináře, sdílení zkušeností a materiálů.	napříč	Kariéroví poradci, koučové, lektori a další nadšenci CZ & SK Facebook
Den pro školu	Propojení dobrovolníků se školami - inspirace z praxe pro žáky při volbě povolání.	základní školy střední školy	Inspirujte studenty svým příběhem a zkušenostmi - Den pro školu (denproskolu.cz)
Atlas školství	Informace o středních školách, VOŠ aj.	základní školy střední školy	www.atlaskolstvi.cz
EDU	Metodický portál MŠMT.	napříč	https://www.edu.cz/
Student a Job	Veletrh středních škol MSK, včetně účasti zaměstnavatelů.	žáci 9. tříd ZŠ	https://www.studentajob.cz/
Přijímačky 2024	Informační web k přijímacímu řízení na SŠ.	žáci 9. tříd ZŠ	https://www.prihlaskynastredni.cz/

**NEMUSÍTE BÝT ÚŽASNÍ,
ABYSTE MOHLI ZAČÍT,
ALE MUSÍTE ZAČÍT,
ABYSTE MOHLI BÝT ÚŽASNÍ.**

ZIG ZIGLAR